

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Rolul politic național al Ligei Culturale.

De Dr. Al. Tălășescu.

Văzând periclitată siguranța celor mai fundamentale principii naționale ale Românilor de pretutindeni, în special pentru moment ale celor din peninsula balcanică, precum și aceea a granițelor României dinspre Bulgaria, Liga Culturală și-a afirmat în ultimele luni cu o energie laudabilă activitatea sa și pe terenul politicii externe.

Actualul comitet central al ei și de acord toate secțiunile ei din provincie și-au manifestat limpede și cu putere vederile politice naționale fără ca să cadă în greșala prăpăstioasă de a forma vr'un partid politic militant, cum iau înțeles să procedeze alții spre dauna cauzei mari naționale. Conducătorii de azi ai Ligei Culturale sunt animați de adevăratul spirit, *cald, românesc*, care însuflețise acum 22 ani pleiada de tineri cari o înființară.

Trebuie dar să bineînțelegem pentru totdeauna că Liga Culturală nu este și nu poate fi un partid politic, deoarece ea nu este un corp deosebit ci însuș *sufletul neamului românesc*, care trebuie să inspire toate partidele politice.

Partidul conservator, așa zisul partid al boerilor latifundiari, în mare parte descendenți de ai fanarioților, era în complectă contradicție cu aspirațiunile neamului românesc, prin însăși tendința de a-și asigura oligarhia și prin menținerea poporului în stare de mi-

zerie din care cauză acesta privește cu ură ascunsă spre curtea boerească. Trebuia dar preponderat acest partid prin acel al naționaliștilor liberali cu scopul ca și clasa mijlocie, orașenească, să poată forma un partid de guvernament, care să facă puntea de trecere dela boerime la țărâmul umil.

Ceața intelectualilor a fost însă infiltrată prea mult cu aceea a tuturor oamenilor de afaceri venetici greco-bulgari, cari au împes-trițat partidul scăzând spiritul său național cu care îl însușiră marii bărbați de stat liberali, dar lam convingerea că incurând coloritul național al acestui partid puternic va lua o strălucire și mai mare de cum a avut vre-odată. Aceasta strălucire va fi garantată prin chemarea adevăratului popor român, țărâtimea, la trebile țării.

Până acum amândouă partidele politice n'au fost expresiunea adevărată, cu caracter național, al poporului, deși România este o țară cu caracter eminent național. Oligarhia, expresiunea colegiilor electorale din țară, dacă n'avea caracterul aristocratic al oligarhiilor unguri, avea însă totuși pe aceea a latifundiarilor și a financierilor cu mult mai periculoși, deoarece lor, în opoziție cu nemeeșii unguri, le lipsea cu desăvârșire sentimentul profund național românesc.

Dela războiul independenței încoace, adică de când Rusia ni-a răpit mișelește Basarabia și cu aceasta Bismarck ne-a înfeudat în mod gratuit, fără răsplată, politicii triplei, partidele noastre politice nici măcar în opoziție nu *riscau* să se așeze pe o platformă națională mai sănătoasă.

În acest lung șir de ani orice manifesta-

țiune naționalistă mai vioaie era considerată în România ca o crimă de stat și era reprimată cu destulă brutalitate de oricare guvern, ba urmată chiar de vizite de scuze la legațiunea austro-ungară, sau rusească.

În o astfel de atmosferă a vieții 22 de ani Liga Culturală. Până azi ea era considerată ca o instituțiune de clasa a III-a și lumea politică din Țară râdea de Unguri cari luau în serios acțiunea ei naționalistă. Numai o mână mică de bărbați mai credeau în focul sacru transmis din sufletul strămoșilor lor, care încă nu ațipise în ei.

Când izbucni focul sângeros în Balcani, tocmai se da cea mai inversunată luptă politică de partid în Țară, prin care se impunea noul partid conservator democrat ca partid de guvernament și cerea puterea de stat. Aceasta a determinat o *inertie* complectă în acțiunea politicii noastre externe și prin ea s'a înregistrat o pagină tristă, rușinoasă chiar în istoria țării noastre. Momentul a fost așa de critic pentru fracțiunile partidului conservator, precum de critic era și pentru viitorul neamului românesc. Aceasta o putea înțelege orice minte nutrită de sânge adevărat românesc când ea nu este *ostenită* de mizeriile luptelor de partid, de setea de putere de stat. Dar aceasta din urmă trebuie să învingă și să se adape la vadul umilirei neamului, care azi înzădăre încearcă să-l treacă pe spatele unor ambasadori cari ne consideră de parasiți.

În mijlocul acestei inertii a puterii de stat Liga Culturală, ca o Fecioară de Orleans, desfășoară cu energie și inimă curată care nimic nu cere pentru sine, steagul conștiinței națio-

J. H. Rosny.

Tigrul și Boxerul.

Cred oportun, acum când sportul boxului este la ordinea zilei în Ardeal unde simt o redesteptare a gustului sportiv, să traduc drăguța nuvelă de mai jos, scrisă de unul din cei mai vestiți scriitori francezi contemporani. Ea va contribui pe cale estetică la discuțiile sportive cari se urmează de câțva timp în „Românul” cu o laudabilă perseverență.

Adrian Corbul.

Da; făcu Givry cu aerul gânditor, omul înarmat este un animal formidabil — dela cel dintâi care și-a ascuțit silexul până la burul din Tranvaal armat cu pușca lui infailibilă. Cu toate acestea, chiar fără arme, strămoșul nostru sălbatec nu-mi pare a fi fost slabul animal gol pe care ni-l descrie naturalistul clasic. Gorila, care nu e la urma urmei, decât un frate fără de noroc, își apără pădurea împotriva leului. Și-am văzut un om de speța noastră, un alb, un european, ținând piept unui tigru regal de trei metri lungime, în apropierea unui sat indian. Și omul acesta nu avea alte arme decât pumnii săi.

Era în 1896. Străbăteam India cu mai mulți camarazi obișnuți cu clima din partea locului, printre cari se afla și un Irlandez numit Murtagh, un uriaș tânăr cu niște pumni de fer, cu

pieptul lat, capabil să oprească un taur de coarne și să boxeze cu Jeffries, cu Corbett sau cu Titzsimmons. Era un tovarăș amabil, viteaz ca Diomede, și de o veselie inepuizabilă, dar prea temerar, gata ori când de a-și risca viața, pentru un da ori pentru un nu. Dar pe cât ținea el de puțin la propria-i viață, pe atât de respectuos era față de viața celorlalți.

În primăvara aceluia an, trecurăm prin satul Ghapura, într'un district infestat de tigrii. Spaima domnea printre locuitorii. Un tigrul enorm se stabilise în codrul vecin și făcea niște ravagii îngrozitoare. Era unul din acei *Mâncători de oameni* cum sunt numiți pe acolo, unul din acei rafinați cari preferă carnea indiană carnei de bivoli, de asin sau de căprioară. Mai bine de o sută de indivizi fuseseră sfâșiați de această bestie feroce. Nu numai că fura oamenii în plină câmpie, nu numai că vinea să-și caute prada până în mijlocul satului, dar știa chiar să spargă ușile subrede ale colibelor, și să dărîme zidurile dărăpănate. Spuneau moșnegii că nimic mai teribil nu pustiise vreodată regiunea.

În ajunul sosirii noastre, tigrul răpi tocmai un tânăr indian, și îi găsim pe bieții locuitori — niște oameni blânzi între toți — cufundați în desperare. Plângerile lor ne atinseră și cu toate că nu se afla printre noi nici un trăgaci extraordinar le făgăduirăm totuși să facem ce-om putea pentru a desbăra satul de fiară. Murtagh mai ales fu grozav de excitat de ravagiile Mân-

cătorului de oameni, și în indignarea sa el strigă:

— Mii de blesteme! Vă jur că mizerabila bestie va gusta din pumnii mei!... Vă jur pe Christ, că-i va gusta!...

Din partea alt cuiva, un astfel de jurământ ne-ar fi părut o simplă fanfaronadă — din partea lui Murtagh însă el ne umplu de neliniște, și ne făgăduirăm de a veghea asupra temerarului nostru tovarăș.

După amiază și seara, la lumina lunii, făcurăm împreună o excursie prin împrejurimi, dar fără rezultat. Un bătrîn, care cunoștea obiceiurile tigrilor, ne declară că după toate aparențele Mâncătorul de oameni nu trece noaptea aceea prin sat. Istoviiți, ne gândirăm să ne odihnim. Ni se dăduse o casă destul de confortabilă: înainte de miezul nopții eram cu toții adormiți.

Un coșmar mă trezi, și numai decât mă gândii la Murtagh. La lumina slabă a unei lămpite de argilă, văzui patul Irlandezului neocupat. Avui presimțirea unei catastrofe. Scoțând un strigăt pentru a-i trezi pe ceilalți, pusei mâna pe pușca mea Winchester și mă precipitai afară.

Noaptea era magnifică. O lună de safir și de sief lumina întinderea. Casa noastră fiind la marginea satului mă găsi numai decât în fața câmpiei ce strălucea ca un lac, pe care pal-

PASIVE.

6000000	—
2269981	54
23174300	09
45606	—
11236000	—
292500	—
7178840	88
6161673	16
1540	—
311454	07
156886	25
500546	84
57329278	78

CREDIT.

2813487	80
23590	02
15946	04
2109	01
2855132	87

p., șef-contabil.

st. Goga m. p.

st. Herța m. p.
al „Solidarității”.

nale și-l poartă prin toate orașele țării deșteptând poporul în fața hidrei spurcate care s'a sculat amenințătoare la fruntăriile noastre și caută să cuprindă lumea spre a stinge neamul românesc în peninsula balcanică.

Dacă era rațional să se nască Liga Culturală din răunchii persecuțiilor ungurești în contra limbei și culturii române din Ungaria, teroarea greco-slavă din Macedonia și Epir față de Aromâni, a dat impulsul, ca din minoră ce era eri, Liga să devie azi o uriașă, care să fâlfâie steagul naționalismului românesc sub ochii întregii Europe cari par a deveni din ce în ce mai indulgenți față de avântul național al popoarelor asuprite. Negreșit însă cu condițiunea ca aceste să probeze energie, fie chiar crudă, și conștiință de jertfă, iar nu inerție, ca politicianii români.

Liga Culturală, secundată de ziaristica noastră aproape solidară, a determinat o *opiniune publică*, care apoi a devenit un *indemn* și un *razim* solid guvernului conservator și o ușurință de a tăcea partidului liberal din opoziție. Ea a determinat în fine guvernul, deși cam târziu, și nu pe deantregul, să-și spuie *cuvântul* în aspirațiunile noastre din Balcani. Ea întotdeauna a pretuit ca prea puțin energetică acțiunea guvernului și o găsește și azi în aplanarea „*diferendului*” româno-bulgar și româno-balcanic.

Acțiunea prea *diplomatică* a guvernului în chestiunea rectificării graniței Dobrogei, a lăsat chestiunea macedo-română pe al doilea plan, putem zice foarte subred, pe când ea trebuia pusă în prima linie și mai presus de toate, cu toată energia românească: *pe platforma luptei de rassa*.

Impărțiți la patru stăte, Aromânii vor avea soarta celor îmbucătățiți și numai naivii și șarlatanii pot afirma că libertățile culturale naționale, ce li-ar asigura Bulgariei, Grecii și Sârbii nu vor fi zădărnice pe calea administrativă ca în binecuvântata țară unguerească.

Dacă s'ar fi pus, sau s'ar pune chiar de acum, — timpul nu e prea târziu când stai la umbra alor jumătate milion de baionete neruginite, — chestiunea pe acest teren, n'am

fi fost calomniati de frații Francezi, de *bandiți cari atacă pela spate*. Era mai natural să fi intrat pe valea românească a Timocului, care ne apropia de Macedonenii noștri și să fi cerut sau să fi făcut rectificarea simultan ori după acțiunea noastră militară. Aveam și noi o sută de mii de vieți de jertfit pentru salutea unui milion de Români din Balcani și pentru întărirea neamului românesc de pretutindeni.

Acum s'a înfipt șurubul politice noastre externe în Silistra și ne învărtim, sau mai bine zis ne învărtește Danell în jurul lui până ce ne-a amețit ca într'un joc de călușeri, pentru ca să uităm cu totul marea chestiune a neamului românesc.

E trist pentru moment, dar, ca să nu fie pentru totdeauna, rolul Ligei Culturale trebuie menținut limpede și neștrămutat prin a influența în mod absolut desinteresat toate partidele politice spre a realiza tot ce depind de ele în:

1. A curăți atmosfera otrăvitoare a societății române suprapusă de toate elementele străine cari nu se pot încălzi de un patriotism cald, dând în același timp chestiunii ovrăiești din țară o soluțiune compatibilă cu sentimentul nostru național.

2. A influența politica oficială externă de rațiune ca să fie întotdeauna însoțită de căldura politice de sentiment, căci nici un act vital sănătos nu poate fi îndeplinit fără sentiment.

3. A ajuta partidele politice în a chema țărănimea la viața politică cât de largă posibilă, căci numai libertatea poate să desvolte conștiința națională oprimată de oligarhie.

4. A determina un curent de selecțiune naturală în avântul economic național, care nu poate exista fără deslegarea definitivă a chestiunii agrare în folosul țărănimei prin parcelarea latifundiilor plugarilor harnici.

5. A recunoaște că cel mai sacru focar național este ființa noastră de origină latină și că purificarea limbei prin selecțiunea elementelor curat românești de pretutindeni este prima noastră datorie patriotică. Inlo-

cuirea slavismelor și maghiarismelor din limbă cu elemente românești să fie un principiu de diferențiere cât mai pronunțată între rassa noastră și a lor, evitând astfel puțința asimilării noastre.

Constanța, 18 Februarie.

Jertfele episcopiei de Hajdudorg. *Ne aducem aminte cu toții de răspunsul demn pe care l-a dat preoțimea română greco-catolică din parohiile sfășiate din corpul provinciei metropolitane românești de Blaj și incorporate episcopiei de Hajdudorogh, dar ne mai aducem aminte și de protestul celor 14 parohii greco-catolice din Sătmar trimis la Roma, în care acestea protestează în modul cel mai hotărât contra faptului ca ele să fie incorporate unei episcopii străine lor și contra voinței credincioșilor și a preoților.*

De atunci însă episcopia Hajdudorogului a fost împărțită în protopopiate și au fost numiți și noii protopopi, cari au și grăbit să trimită circulare—de sine înțeles în limba maghiară—parohiilor aparținătoare protopopiatelor lor. Dar preoții români conștii de datoria lor au respins aceste circulare scriind pe ele în limba românească, că ei consideră aceste hârtii ca ilegale și nu se pot supune dispozițiilor cuprinse în ele.

Golgota însă n'a fost urcată de tot, calvarul preoților cari numai de conștiința lor voiesc să asculte nu s'a terminat cu atâta. „Magyar Kurir”, și după el toate ziarele maghiare trâmbită în lumea largă că preoții valahi „renitenți” își vor primi pedeapsa cuvenită. Roma și-a întins din nou mână de ajutor șovinismului maghiar. Administratorul apostolic al episcopiei de Hajdudorog, Pap Antal, a primit ordin strict dela nuntiatuura din Viena să procedeze fără nici o crutare conform procedurii canonice față de preoții valahi. Un comisar special a și fost exmis în această chestie, care de bună seamă nu va întârzia să smulgă pânea din gura preoților valahi suspendându-i din posturile lor, dacă nu și vor călca pe conștiință și nu se vor lăpăda de limba lor strămoșească.

mierii făceau niște insulețe de umbră. Un spectacol extraordinar mă țintui pe loc.

Pe malul dimpotrivă al unui mic elesteu, am zărit înalta siluetă a lui Murtagh și, la vre-o șase metri de el, o fiară monstruoasă, cu ochii electrici — cel mai gigantic tigrul pe care-l văzusem în toată viața mea. Animalul, gata să se năpustească, șovăia totuși, nu de teamă, fără îndoială, ci de uimire. Căci Murtagh, cu pumnii în gardă, rostea cu o voce sonoră toate injurături Irlandei și ale Mării-Britanii, și apărea de sigur un animal foarte curios în ochii Măncătorului de oameni.

Era prea târziu pentru a mă alătura de camaradul meu. Imi așezai carabina pe umeri, țintii cât puteai mai bine și descărcai ambele focuri — vai! fără rezultat. În același secundă, colosulul carnivor își luă avânt. Văzui marea masă ridicându-se și abătându-se deasupra lui Murtagh. Dar Irlandezul cu o iscusință admirabilă, se dăduse la o parte. Pumnul lui de oțel se proiectă pe capul tigrului cu atâta putere, încât bestia căzu într-o rimă și numai după un moment își reluă poziția. Momentul acesta îi fu îndechins lui Murtagh pentru a face o săritură înainte și a se pune din nou în gardă. De data aceasta tigrul nu mai sări; se aruncă de antagonistul său cu doi pași, și mi se pără că-l văd înhătându-l pe Murtagh, când și cu al doilea el atinse viguros botul fiarei. Botul e o parte

foarte sensibilă la toate animalele. Tigrul scoase un răcnet de turbare îndurerată și îi dete timp omului să se degajeze. Murtagh, de data aceasta, făcu mai mulți pași. El se adăpostii în dosul unui palmier gros unde așteptă un al treilea atac. El nu avu caracterul fulgerător al celor două dintâi. Felinul se apropie de arbore cu bănuială. Mai întâi încercă, prin câteva lovituri de labă, să-l cu'eagă pe Murtagh; dar Irlandezul se răsuca la vreme, evitând ghiarele ucigase. Tigrul se ridică atunci în două labe pe trunchiul palmierului, întinzându-și de mai multe ori brusc trupul și labele. De mai multe ori fu astfel cât pe-aci să-l înfașce pe om. Însfârșit, la o încercare mai accentuată formidabilul pumn îi căzu pe labă ca un ciocan. Tigrul scoase un nou răcnet de turbare; șchiopăta.

Urmară câteva clipe de liniște. Fiara suverană, căreia nu-i putuse rezista până atunci nici o altă făptură din codru sau din câmpii, era vădit dezorientată. Murtagh fu cel dintâi care părăsi palmierul, sfidându-l pe adversar. Numai decât, marele trup vârgat se năpusti — și elanul acesta era să fie fatal cu toate că nu era complet. O ghiară luncă pe umărul Irlandezului. Cu o mlădie prodigioasă Murtagh evită strănsarea și pumnul său căzu în dosul urechei monstrului. La box, când lovitura aceasta este, într'adevăr bine aplicată, ea produce adesea moartea omului și în totdeauna un leșin prelung. Nu

putea fi însă vorbă de a se omori astfel un tigrul regal; dar faptul e că tigrul păru a se clătina. Murtagh îi mai trimise un pumn, animalul îi rupse cu dinții o bucată de carne din brațul stâng, dar Irlandezul mai lovi odată, apoi se aruncă într'o parte, fără ca imensa fiară să fi făcut vre-o mișcare pentru a-l urma.

Lupta se opri aci. Prietenii noștri sosiră și ei, se apropiară de luptători și o ploae de gloante căzu asupra tigrului. El făcu câteva sărituri la noroc, scoase un răget îngrozitor și căzu, lovit în inimă...

Mă întreb și astfel în ce mod s'ar fi terminat lupta. Tigrul ar fi sfârșit el prin a-l înhăta pe Murtagh, ori acesta ar fi reușit să-l amețească definitiv? *Chi lo sa?* Sigur e că am văzut în noaptea aceea forța și iscusința omenească rezistând în mod victorios, fără arme, fiecărei celei mai teribile din câte se cunosc, și imi spun că întâmplări de acestea s'ar fi repetat de multe ori în epocile grozave când strămoșul nostru, încă mut, rățăcea prin desimele codrilor ori pe malurile fluviilor.

Marile puteri față de statele balcanice.

...Toată lumea știe astăzi că în câmpiile din Tracia războiul nu va decide numai de soarta micilor state balcanice cari râvnesc la mărirea lor teritorială ci și o întreagă prefacere a legăturilor internaționale cari au constituit echilibrul european de până acum.

Războiul contra Turciei nu se poate sfârși fără să se dea o puternică lovitură nu numai celui învins, ci și orânduiri care stabilea privilegiile peste cari nu se poate trece cu ușurință. În Turcia de ieri, puterile europene se bucurau de o situație la care de sigur că nu vor renunța nici după ce noua situație creiată va da o aparență de triumf principiului: „Balcanii ai Balcanilor”.

Dacă puterile triplei înțelegeri își asigură de pe acum privilegiile viitoare în statele balcanice prin concursul pe care îl dau nouilor stăpâni din Balcani, puterile triplei alianțe vor și să-și asigure prin alte mijloace. Chestiunea albaneză este ridicată de acestea din urmă tocmai în vederea salvării intereselor viitoare ale triplei alianțe în Balcani, în special Austro-Ungaria va face totul ca interesele ei în Balcani să nu fie compromise. Prin tratate și convenții ea va încerca să-și refacă situația periclitată pe urma războiului și pentru reușita acestei încercări Austro-Ungaria a dovedit prin mobilizările ei de atât de lungă durată, că este gata să facă toate sacrificiile. Aceste sacrificii nu se vor opri nici când va fi vorba ca ele să fie aduse pe rugul înroșit de sânge și foc, al războiului.

Statele balcanice au avut și au în sprijinul lor discordia între puteri. Grație acestei discordii ele au putut începe războiul și tot grație acestei împrejurări ele au reînceput ostilitățile. Acelorași împrejurări statele balcanice pot cădea însă și victimă. Dacă atunci când discordia dintre puteri a făcut ca statele balcanice să pună în cumpăna unui gest tot ce au fost și sunt, atunci când va veni rândul ca riscul să fie de partea puterilor, în cumpăna războiului va fi pusă tot soarta statelor din Balcani.

Marile puteri vor fi în câștig în orice caz. Și dușmănia ca și prietenia pe cari o arată azi Europa statelor balcanice sunt interesate. Tripla alianță prin presiuni, tripla înțelegere prin un anumit concurs, ambele aceste constelațiuni urmăresc a-și asigura interesele cari prin însăși natura lor vor îngădi libera dezvoltare a statelor balcanice.

Ad.

Situația politică.

Arad, 4 Martie.

Era de prevăzut că în ordinea de zi de azi camera va lua desbaterea proiectului de lege referitor la reforma electorală. Conform înțelegerii în mai multe conferințe ținute zilele acestea și chiar în conferința ținută azi dimineața la orele 9 partidele opoziționiste s'au decis să asiste la desbaterea acestui proiect care atâtă sânge rău a făcut din cauza alcătuirii sale monstruoase, refractare ori cărei porniri de progres în țara asta. Deputații opoziționisti 110 azi dimineața la orele 9 s'au întrunit în localurile clubului partidului popular, iar de aici, după o lungă consfătuire, au plecat spre parlament.

Câtă vreme se discuta încă în cameră proiectul despre regularea salariilor învățătoarești, ai cărui oratori au fost azi d. deputat naționalist Vasile Dămian și ministrul instrucțiunii Balogh, opoziția aștepta în fața parlamentului punerea la ordinea de zi a proiectului reformei electorale. După ce camera a acceptat proiectul referitor la salariile învățătoarești prezentat de către ministrul Balogh, președintele camerei a pus la ordinea de zi proiectul reformei electorale. În incinta camerei vestea despre depunerea acestui proiect s'a răspândit cu iuteala fulgerului. Rând pe rând au început să se strecoare cei 110 deputați opoziționisti. Prezența lor în cameră a făcut să tremure vocea raportorului proiectului Németh Károly. În fruntea convoiului deputaților opoziționisti a intrat Apponyi.

După referada lui Némethy s'a anunțat la cuvânt contele Apponyi. Apponyi cere să i se concedă ca să se abată dela teza acestui proiect din punct de vedere principal; el a venit dimpreună cu ceilalți deputați opoziționisti pentruca să declare în numele partidelor opoziționiste că o chestiune așa de însemnată cum e reforma electorală nu poate fi pusă la ordinea de zi câtă vreme camera nu e în drept să facă acest lucru, ea nefiind legală să judece, lipsind cu totul elementele opoziționiste. Câtă vreme în cameră nu se află o ordine de drept, o legitimitate în a desbata conform regulilor orice chestiune, atâtă vreme noi avem datoria să nu luăm parte la desbaterile camerei. Apoi Apponyi și-a încheiat vorbirea cetind o declarație de protestare contra proiectului reformei electorale.

Sfârșind Apponyi, el dimpreună cu ceilalți deputați opoziționisti au părăsit sala de ședințe a camerei.

Miliția pe străzile Budapestei.

În piețe, pe străzi, la colțuri, în toate părțile Budapestei stau posturi militare. Toate atelierele, fabrica de gaz, uzinele de electricitate, stabilimentele de apă și fabricile mai mari sunt impresurate de soldați și polițiști. În toate părțile pe străzi se văd bucătăriile ambulante militare.

Ordinea este susținută de către 18000 soldați dela infanterie și 400 jandarmi călări sub comanda generalului Fail-Griess, care și-a instalat cartierul cu ofițerii săi în salele primăriei.

Se svonește că în cursul zilei de azi vor mai sosi 4 regimente de ulani (cavaleria austriacă).

Proclamația partidului social-democrat.

Pentru liniștirea spiritelor conducerea partidului socialdemocrat a lansat între muncitorii capitalei, mai ales celor dela fabrici, hârtii roșii cu textul:

„Tovarăși!

Proclamarea grevei generale e chestie de câteva ore numai. Să fiți gata cu toții!”

Renunțare la greva generală?

O telegramă din Budapesta sosită azi seara la orele 8 anunță că conducerea partidului socialdemocrat în consfătuirea avută azi seara a hotărât să renunțe la greva generală și să lanseze numai un manifest către membrii partidului în care manifest să se motiveze luarea acestei atitudini.

Cont. Tisza nu cedează.

În decursul ședinței de ieri contele Tisza a avut consfătuiri cu Lukács, în sala de primire a președintelui camerei. Din sursă bine informată se anunță referitor la această consfătuire următoarele amănunte:

Primul-ministru Lukács a făcut propunere lui Tisza să se reducă termenul de 30 de ani la 26, punându-i în vedere că prin cedarea aceasta s'ar putea încheia o înțelegere cu partidul socialdemocrat.

Cu toate stăruințele lui Lukács contele Tisza a rămas neînduplecat și astfel consfătuirea n'a putut avea nici un rezultat.

Amintim la locul acesta că mai multe ziare din capitală au lansat știrea că între Lukács și conducerea partidului socialist ar fi avut tratative în privința unor eventuale concesiuni din partea guvernului, referitoare la reforma electorală. Se afirmă că conducerea partidului socialdemocrat ar fi cerut reducerea termenului de 30 de ani la 26.

Adunarea generală a societății acționare de împrumut și păstrare „Mercur” din Năsăud.

Duminecă în 2 Martie st. n. și-a ținut societatea acționară de împrumut și păstrare „Mercur” din Năsăud adunarea generală, la care au fost prezenți un număr frumos de acționari, reprezentând aproape totalitatea acțiilor. Adunarea a fost prezidată de directorul societății Iulian Martian, iar notar al adunării a fost șefcontabilul Emil Tisca.

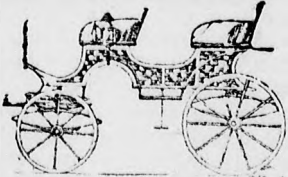
Directorul Iulian Martian prezintă adunării generale raportul direcțiunii asupra mersului afacerilor societății, din care extragem următoarele puncte mai însemnate:

„Situația financiară în patria noastră în anul trecut a fost foarte dificilă, din cauza celei mai potențate lipse de bani în numerar, obvenită în decursul ultimilor ani.

Această calamitate s'a agravat în timpul nostru prin un sir de catastrofe atmosferice, cari au avut de urmare lipsa de recoltă și au cauzat și mai multe alte pagube considerabile țăranilor noștri.

Sub rapoartele acestea rezultatele anului trecut, al XIII-lea de gestiune a societății noastre, au rămas în urma celor din anii precedenți, în ce privește câștigul material. Remarcăm însă cu satisfacție, că societatea noastră a fost în stare să realizeze în schimb o serie de câștiguri considerabile de natură morală, contribuind, — constie de scopul și chemarea ei — pe diferite alte căi la înlesnirea greutăților traiului obștei. În special: am acordat clientelei noastre îngăduința cea mai mare po-

K. 124
Telefon Nr. 467.
Kardos Gyula,
cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.
Temesvár-Gyárvaros,
Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, selar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu preturile cele mai moderate — Preturi gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite cărute „landaner” cu preturi moderate

sibilă; am contribuit cu sprijin moral și material la inactivarea „Reuniunii de consum și valorizare din Năsăud”; am promovat prin ajutoare de sume considerabile inaugurarea unei ere mai reale în negoul de cereale pe piața Năsăudului; am făcut primul început pentru valorizarea de produse țărănești și nu am sistat cu desăvârșire acordarea de imprumuturi în tot decursul anului.

Totuși am putut suporta fără eforturi sarcinile impuse prin împrejurările excepționale și fără ca starea noastră să se altereze. Conviși, că aceste succese le datorim în cea mai mare parte publicului și în deosebi deponenților institutului nostru, cari au sprijinit cu credință și cu încredere neșămutată scopurile noastre, ne simțim îndatorați a le aduce la acest loc profunda noastră mulțumită.

Tot din raportul prezentat de direcțiune reiese, că profitul curat s'a redus cu suma de cor. 4817.85, deși activă a crescut cu suma de cor. 25.465.75 față de anul trecut, ceea ce dovedește îmbucurătorul fapt, că societatea „Mercur” nu s'a folosit de situația critică a clienților ei și nu le-a ridicat interesele. Deasemenea nu s'au calculat în Bilant nici interesele restante ale diferitelor soiuri de imprumuturi, cari în anul acesta mai cu seamă întrec cu mult pe cele anticipate, precum nu a luat între pozițiile de active nici interesele anticipate la reescont, rămânând astfel în favorul băncii o rezervă latentă de cel puțin 15.000 cor., pentru timpuri și mai critice ca cele de până acum.

Pentru lățirea gustului de cetit și peste tot pentru lățirea învățăturilor folositoare în păturile cât mai largi ale țărâniei, societatea „Mercur” a plătit pe seama clienței sale țărănești 50 de abonamente la biblioteca populară a „Asociațiunii”, 15 abonamente la „Solia Satelor” din Cluj și alte 10 abonamente la foaia „Poporul Român” din Arad. A mai cumpărat apoi în preț de vre-o sută de coroane tot felul de cărți instructive și folositoare, mai cu seamă de cuprins economic, pe cari le-a împărțit ca premii școlarelor diligentei dela școlăle primare de pe Valea Someșului, cu ocazia examenelor, și a mai cumpărat și împărțit mai cu seamă cărți din Biblioteca populară a „Asociațiunii”, ca premii la 10 agenturi de ale despărțământului Năsăud al Asociațiunii, cari s'au distins printr'o activitate extraordinară în scopul progresării noastre economice și culturale.

Văzând mizeria economică și mai cu seamă comercială, care bântuie întreg ținutul și care în timpul din urmă, din cauza cartelăriei tuturor prăvăliilor din ținut, ne amenința cu o ruină totală, și înțelegând importanța unui factor comercial, care să mijlocească procurarea articolelor trebuincioși poporului din acest ținut și valorizarea produselor lor economice superflue, a hotărât și a lucrat din răzputeri pentru înțeghearea unei „Reuniuni de consum și valorizare în Năsăud”, care mulțumită străduințelor și sprijinului societății „Mercur” și-a început activitatea cu 1 Aprilie 1913, și are în program deschiderea de filiale în toate comunele mai însemnate din Valea Someșului. Că ce teren priincios a aflat această reuniune, ne-o arată primul ei bilanț, încheiat cu 31 Decembrie 1912, după o activitate de abia 9 luni, care pe lângă un capital de circa 10.000 cor. a avut încasări de peste 80.000 cor., și o circulație totală de aproape 200.000 de coroane precum și un profit curat de peste 1000 cor., susținând în condiții destul de bune un conducător, un ajutor, doi ucenici, un casar și un servitor.

Tot în decursul anului trecut s'a inaugurat cu ajutorul și la inițiativa societății „Mercur”, în legătură cu „Reuniunea de consum”, și un modest început de comerț de bucate. Deși în tot decursul anului expirat și mai cu seama în cvartalul ultim criza de bani s'a tot agravat, totuși pentru ajutoarea țărâniei cu bucate ieftine, societatea „Mercur” a pus la dispoziția „Reuniunii de consum” un credit de 40—50 de mii de coroane, aducându-se astfel din România cam la 25—30 vagoane de porumb, prin ceea ce s'au redus în mod simțitor prețurile în întreaga piață, scotându-se astfel din pungile străine în favorul țărâniei un câștig ușor și sigur de cel puțin 2—300.000 de coroane.

Nu demult s'a hotărât cu mare însufletire și deschiderea unei măcelării, care să ne pună la adăpost de marfa străină pipărată și pe deasupra și cât se poate de mizerabilă.

Tot în decursul anului expirat societatea „Mercur” a luat în arendă și hotelul „Rahova”, care întrunește azi toate reuniunile românești și întreagă societatea românească din Năsăud și jur.

Dacă mai luăm în considerare și împrejurarea, că pe lângă toată criza, rezerva bunăsoară de efecte a băncii a rămas neatinsă și că în vremea aceea, când în toate părțile și mai la toate băncile se făceau adevărate runuri din partea deponenților cari speriați de învâlmășelile externe își scoteau în masă depunerile, la societatea „Mercur” nu numai că nu s'au scos, ci au crescut cu considerabilă sumă de 75.404.84 coroane, ceea ce dovedește cu atât mai mult încrederea cea mare în bonitatea afacerilor și în special în solidaritatea și conducerea băncii, încredințată unei persoane atât de chemate și autoritative, ca și aceea a directorului ei actual: **Iulian Marțian.**

Imi țin de o foarte plăcută datorință de a mulțumi și pe această cale în numele tuturor acționarilor, atât dlui dir., cât și consiliului de administrație și biroului, pentru bogata activitate, și mai cu seamă pentru înțelepțeasca conducere a acestei bănci.

Năsăud, la 3 Martie 1912.

Un acționar.

Cele cinci curți balcanice.

Sub titlul acesta cont. **Elemér Vay** publică un foileton în „Frankfurter Zeitung”, descriind viața dela cele cinci curți balcanice. Iată ce spune despre curtea din București:

Curtea aceasta formează amestecul cel mai ciudat pe care și-l poate închipui cineva. Regele lucrează în această țară străină pe tronul căreia a fost chemat, cu seriozitate germană și cu acea rânduială hohenzollerniană pe care o avea și bătrânul Wilhelm.

În aceste țări neliniștite ale balcanilor, în care regii niciodată nu știu dacă nu vor fi alungați a doua zi, regele Carol și-a întărit tronul pentru el și noua dinastie. Toți au încredere în el, deoarece pretutindeni se văd urmele muncii lui. Abia îți poți închipui ce-au devenit Bucureștii în ultimii zece ani. Cine vrea să vadă cum trebuie să fi fost pe timpul când Petru cel mare a clădit un oraș dintr'o mlaștină, trebuie să călătorească în România. Acolo se împlinește aceeași minune, numai că regelui Carol nu-i stau la îndemână aceleași mijloace ca fondatorul rus de oraș. De aceea totul merge mult mai încet, fără mult șgomot, și de aceea totul e mai orânduit, mai curat, ca și cum ar naste acolo un oraș german. Regele Carol e înțelept și prevăzător și nu precipitează nimic. Fără calcul, ci numai din simțământ cinstit, el arată că a învățat cu adevărat să iubească această țară, din același zel de colonizare cu care marile duce iubea pustietățile de nisip dela marginea pământului.

În această muncă leală, orânduită, aruncă o lumină prietenească regina Elisabeta, poeta Carmen Sylva. Nici una din marile poete, cu siguranță nici una, care să fi cântat noi acorduri. Ei a fost dat să cânte în versuri măestre fericea liniștită și multa durere care a isbit-o pe ea, care voia să fie mamă, răpindu-i unicul copil. Cu ea se întâmplă aproape ca și cu Bettina von Armin despre care cineva spunea: Nu poți să sorii poetic, deoarece însăși ființa ta e poezie. Și totuși această regină e „poetică” și de aceea îi place să pară ca ceva demodat; poate că e puțin voit și făcut, când apare în haine albe ca o preoteasă, când în cercul damelor de onoare declamă cu gesturi largi, care odinioară o minunau la actrița Gertrud Giers, prietena ei. Îi place să samene puțin cu femeile din timpurile de odinioară, care erau păstrătoarele artelor frumoase și i-a venit odată în gând să facă din București o curte a muzelor și un loc de întâlnire al spiritelor alese și fiindcă nu se afla nici un Goethe și nici o Carolina Scroter, s'a mulțumit cu Mite Kremnitz și Giers și deoarece simte necesitatea muziceii a trebuit să se bucure și Vunșert de favoarea ei.

Dar ea avea ceva, care, în docul unde se află e mai însemnat decât danurile artistice ce le mai umitoare — avea bunătațea, căldura și iubirea, aducea cu ea o comară nesecată de iubire de mamă, care a devenit mai bogată decât o uitase mica principesă de Wied. Cu aceste

bunuri sufletești a putut și ea să învețe a iubi această țară străină și când a sosit încă pe jumătate sălbatică. Azi i se zice în popor cu drept cuvânt „Regina mama...”

Mă tem că mai târziu nu i se va zice nici odată așa soției prințului moștenitor, frumoasa princesă Maria... Ea e una din cele patru surori frumoase de Coburg și e doamnă mare, căreia i-ar sta mult mai bine la Riviera decât la București. Prințesa se simte mereu ca în exil și fața ei e veșnic umbrată. Îi place ca frumusețea ei mult învidiată să o răspândească în mii de fotografii și oamenii răutăcioși din București spun că a se fotografia e unica ei plăcere... Ceeace nu-i însă adevărat căci ea poate să fie foarte mulțumită... Are copii frumoși, crescuți în modul cel mai modern și are un bărbat excelent care însă nu-i poate înfrunța înțelepciunea și probabil că mai târziu cele mai de seamă afaceri de guvernământ vor fi lăsate miniștrilor săi și soției lui, care, ca toți Koburgii are un puternic dar politic... Cu siguranță că se va despărți cu totul de „poetica” curte a Carmen Sylvei. Pentru ea, aceasta e prea nemțesc, prea orânduit... Ea este pentru obiceiurile franceze și rusești. Când va ajunge regină, cu siguranță că în orașul ei va fi o viață de curte bogată și strălucită, dar o curte germană cu siguranță că nu va mai fi și țara, care azi dăruiește ce au mai bun puterei de muncă germane și sentimentului adânc german, va trebui să se desvețe de ele, căci pe timpurile reginei Maria toată mântuirea va veni din Rusia...

Trad. de Savel.

Războiul turco-balcanic. Diferendul româno-bulgar.

O telegramă datată din Cetinje anunța că Muntenegru păstrează ferma deciziune de a nu renunța la Scutari mai ales în urma sacrificiilor făcute, asigurând că regele Nichita nu va primi încheerea unui nou armistițiu, decât sub rezerva cedării fortărețelor, ceea ce constituie o chestie de vitalitate pentru întregul popor muntenegrean. Amenințările regelui Nichita, chiar în cazul când ar fi puse în practică, nu ar putea să sperie pe Turcia, și nici să turbure într'o măsură oricât de modestă stabilitatea echilibrului european. Interesantă este însă cauza în sine și turburările ce s'ar putea naște de pe urma elucidării ei.

Din ultimele știri reeșia până ieri că Austro-Ungaria și Rusia au căzut la înțelegere cu privire la fixarea granițelor Albaniei, în sensul ca Scutari să fie cedat acesteia din urmă, iar celelalte localități Djacova, Dibra, Ipek etc. să fie trecute în posesiunea statelor balcanice. La concluzia aceasta s'a ajuns plecându-se dela posibilitatea, sau mai bine zis dela siguranța că Scutari nu va putea fi cucerit de aliați. Presupunând însă că fortăreața ar cădea în cele din urmă în mâinile Muntenegrenilor, este lesne de înțeles că armatele regelui Nichita nu ar părăsi de bună voie teritoriul ocupat. În cazul acesta, Austro-Ungaria ar fi singura putere indicată să alunge pe Muntenegrenii. O asemenea acțiune violentă nu ar putea fi realizată de Austro-Ungaria decât numai în baza unui mandat primit de aceasta din partea marilor puteri. Nici una din marile puteri europene nu ar însă nimerit să dea Austro-Ungariei un asemenea mandat întrucât făcând aceasta ar însemna să se asigure monarhiei dualiste o influență covârșitoare în Albania. Avântul luat în ultimul timp de Austro-Ungaria este

și așa în deajuns de îngrijitor pentru ca statele europene să îi mai pună la îndemână un ascendent atât de puternic.

Pe de altă parte e neîndoelnic și faptul a fost recunoscut chiar de regele Nichita, în caz când Scutarii nu va fi cedat Muntenegrenilor dinastia Petrovici va fi izgonită de pe tron. În cazul acesta însă Austro-Ungaria se va găsi în fața unui nou și mare pericol — acela al unirii tuturor Sârbilor și al formării unei Sârbii-mari cu porturi libere la Adriatică, deoarece ar fi fatal ca teritoriile lui Nichita să fie trecute sub sceptrul regelui Petru.

Astfel privită chestiunea înseamnă redeschiderea sub o formă și mai aprigă încă a conflictului austro-sârb. Acuma apar în adevărata lor lumină neajunsurile politice din ultimii ani, politică lipsită de prevedere și prudență ce a făcut pe Austro-Ungaria să refuze cererea Angliei de a se forma o Albanie puternică cuprinzând Üsküb și Monastir.

Puterile la rândul lor ar găsi în momentele de față o situațiune destul de nimerită pentru a da o soluțiune problemei orientale, o soluțiune rațională, bazată pe dreptate și pe considerațiuni de o înaltă însemnătate din punct de vedere etnic și geografic. În locul unei soluțiuni raționale, diplomația europeană utilizează însă procedeele unei politici de amânare ce nu poate fi decât dăunătoare situațiunii generale.

Aceasta fiind situațiunea e foarte natural ca amenințările regelui Nichita deși nu pot fi luate în serios prin ele însăși să dea de gândit prin gravitatea ce ar putea avea urmările problemei puse în discuție.

Măsurile militare bulgare contra României.

Sofia, 4 Martie. — După „La France militaire”, ordinea de luptă a Bulgarilor în Tracia a fost schimbată în vederea măsurilor pe care le ia Bulgaria pentru a face față unui eventual atac al României.

lată ce spune corespondentul acestei publicațiuni:

„În Bulgaria nu se știe nimic sau mai nimic despre armata din Tracia. Știu că în ultimul timp ea a avut mari greutăți ca să-și asigure aprovizionarea. Este ea gata să treacă la ofensivă? Nu încapă îndoială; dar va trece? Asta-i altceva. În acest moment, încordarea dintre Sofia și București e așa de mare că situația diplomatică e foarte gravă. Aici, luptea se teme de complicațiuni și ieri se afirma că România e pe punctul de a adresa țarului Ferdinand un ultimatum.

Se poate prea bine ca armata românească să treacă Dunărea; în acest caz, nu se poate prevedea unde se va opri. De aceea, toate informațiile pe care mă trudes să le culeg mă fac să cred că cheia atitudinii Bulgarilor e în acest lucru. E extrem de probabil că ordinea lor de luptă a fost încă odată modificată. Mișcările trupelor însărcinate cu asediul Adrianopolului, cele cari s'au produs chiar în ajunul reluării ostilităților în regiunea Kirkillise, pot îndreptăți credința că s'au retras trupe din Tracia pentru a îngroșa cu ele efectivele unei armate bulgare de rezervă.

Această armată este semnalată foarte sigur în regiunea Șumla, munițiuni și provizii au fost debarcate la Eski Djuma și la Șumla; s'au constituit aprovizionări la Târnova, unde se semnalează prezența unor trupe destul de numeroase.

Toate aceste informațiuni mă fac să cred că Bulgarii au luat măsuri militare importante, cu privire la Dobrogea”.

România va mobiliza?

București, 4 Martie. — Primul-ministru d. Titu Maiorescu a predat reprezentanților marilor puteri un memorandum, în care guvernul român pe bază istorică arată drepturile României asupra Silistrei.

În capitală se vorbește cu siguranță, că gu-

vernul va ordona mobilizarea armatei, deoarece din atitudinea marilor puteri reiese că ele ar voi să împiedece validitatea drepturilor României.

Congresul albanez.

Triest, 4 Martie. — La congres presa internațională este reprezentată prin 25 de corespondenți. Aromânii sunt reprezentați de către delegația compusă din protosinghelul Balamace, Dr. Schunda, Shadima (București), Dr. Patajo (America), Diamandi (lanina), Balamace, Corcea, Guglamana, (Berat). Congresul a admis principiul Albaniei-mari, cuprinzând comunele albaneze și românești de pretutindeni.

Neacordându-se de către marile puteri cererile privitoare la Albania-mare, să se constituie un canton românesc autonom cuprinzând jurul Monastirului, Salonicului, laninei și Üskübului iar Meglenia cu comunele românești să fie încorporate Albaniei independente.

Mâne este pusă la ordinea zilei: Chestia românească. La acest punct s'au înscris mulți oratori.

Condițiile de pace ale aliaților balcanici.

Paris, 4 Martie. — După știri ce pretind a fi autentice, condițiunile de pace ale aliaților balcanici ar fi următoarele:

1. Ostilitățile vor înceta imediat la semnarea tratatului de pace.

2. Turcia cedează aliaților orașele Adrianopol, Scutari și lanina.

3. Granița turcească dela vest va fi linia dela Rodosto la Midia. Celelalte puncte ale acestei linii le va stabili o comisie militară turco-bulgară specială.

4. Turcia cedează aliaților Gallipoli.

5. Grecia primește insulele Egee ocupate de către armata grecească.

6. Turcia plătește aliaților balcanici despăgubire de războiu.

7. Schimbarea reciprocă a prizonierilor.

8. Statele balcanice se obligă să recunoască pe reprezentanții sultanului în teritoriile ocupate, cari îndeplinesc acolo funcțiuni de ordin bisericesc.

9. Toate convențiunile cari existau înainte de începerea războiului reintră în vigoare.

10. Turcia recunoaște uniunea Cretei cu Grecia.

Inarmările Franței și Rusiei.

Paris, 4 Martie. — Presa din Paris publică mai multe interviuri cu înalți demnitari și ofițeri superiori ruși prin cari aceștia accentuează dorința ca atât Franța cât și Rusia să-și sporească contingentul militar, deoarece în prezent nu se știe cum se va schimba situația într'un viitor apropiat. Aceștia spun că nu se știe dacă alianța sârbo-bulgară va lua sfârșit în scurt timp și se poate ca acești doi aliați să devină în curând adversari; iar în ce privește atitudinea României, aceasta manifestă o apropiere spre tripla alianță.

Spania în tripla alianță?

Paris, 4 Martie. — În timpul din urmă a circulat știrea că Spania va intra în tripla alianță.

Din Madrid se anunță că această știre este neadevărată, deoarece Spania vrea să rămână neutră și în viitor.

Un aviator rus împușcat din ordinul lui Sukri pașa.

Petersburg, 4 Martie. — Din cartierul general al armatei bulgare se anunță că aviatorul rus Costin, căzut între liniile fortificate turce dela Adrianopol, a fost împușcat din ordinul generalului Sukri pașa. Se știe că Costin care era atașat armatei bulgare dela Adrianopol, a făcut o recunoaștere cu aeroplanul și cu această ocaziune a căzut între liniile turce.

Ministrul de externe Sassonov făcuse demersuri atât la Constantinopol cât și la ambasada turcă din Petersburg cerând ca aviatorul Costin să fie tratat ca prizonier de război. În acest timp însă aviatorul a fost împușcat.

Inarmările în Belgia.

Bruxelles, 4 Martie. — Nouile reforme mi-

litare impun sarcini uriașe contribuabililor. Conform acestei reforme, armata belgiană în 1913 va atinge cifra de 360 de mii de oameni. Regele Albert numai influențat de Anglia s'a hotărât să admită această reformă. În tabere armata belgiană va număra 170 mii de oameni, afară de aceasta pentru apărarea orașului Antwerpen vor fi 90 mii, pentru Liège și Namour 40 mii de oameni. Armata de rezervă va fi de 60 mii de soldați.

Adrianopolul nu poate fi cucerit.

Berlin, 4 Martie. — „Vossische Zeitung” scrie: Călători sosiți la Üsküb, cari veniau de către Dedeagaci, spun că dela începerea asediului orașului Adrianopol — după lista oficială dela cartierul bulgar — Bulgarii au pierdut 10,000 de oameni. Adrianopolul este aproape imposibil să poată fi cucerit, deoarece fortăreața este provăzută cu alimente cari ajung până la sfârșitul anului.

INFORMAȚIUNI

Arad, 4 Martie 1913.

† Aurel Popovici de Beiuș.

Azi a fost înmormântat în Arad Aurel Popovici de Beiuș, fost procuror regesc la tribunalul din Szabadka. Răposatul a fost un distins și credincios fiu al bisericii gr.-or. române, membru în comitetul de administrare al funcțiunii de știndii Elena Ghiba Birta. Tatăl răposatului, vestitul avocat român de odinioară Ioan Popovici din Arad a fost urzitorul fundațiunii Elena Birta, din care beneficiază astăzi 12 tineri români știndii de câte 600 cor. anual. La înmormântarea răposatului a luat parte P. S. Sa părintele episcop Ioan I. Papp în fruntea consistorului gr.-or. român din Arad. Consistorul a depus și o cunună pe sicriul răposatului cu inscripția: „Fiului credincios al bisericii. — Consistorul gr.-or. român din Arad”.

Fie-i memoria binecuvântată!

Dela „Fundațiunea pentru ajutorarea zărlăștilor români”. În decursul lunilor Ianuarie și Februarie din a. c. fundațiunea s'a sporit cu următoarele contribuții:

1. din răscurpărările de felicitări:	cor. 1646.50
2. din adaose la abonamentele „Gazetei Trans.” și alte contribuiri „	601.90
3. dela redacția „Românului” contribuiri diverse din Dec. 1912 „	430.10
4. dela redacția „Drapelului” deasemenia contrib. din Dec. 1912 „	60.—
5. Contribuiriile protopopiatului gr. cat. rom. al Sibiiului „	262.79
6. Sume cvitate în „Solia Satelor” și „Telegraful Român „	115.—
7. Contribuiri dif. prin „Ardeleana” „	29.—
8. Dela d. I. Vătășan, dir. p. Brașov „	100.—
9. Dela d. adv. Dr. G. Cerda, Făget „	80.—
10. Dela balul tinerimei din Arad „	411.40
11. Dela petrecerea din Sebeșul-săs. „	30.—
Total cor.	3766.69

Cu 28 Februarie a. c. starea fundațiunii care la finea anului 1912 a fost de cor. 40388.25 este deci cor. 44154.94.

Sibiiu, la 2 Martie 1913.

Epitropia fundațională.

Pentru fondul zărlăștilor a dăruit d. Ștefan Șerban, notar comunal, Ramoli, 3 cor. Sincere mulțămiri.

Convocator. Comitetul „Societății de lectură română” din Cluj convoacă adunarea generală semestrală ce se va ținea Duminecă în 9 Martie 1913 st. n. la 4 oare p. m. în localitățile societății, cu următoarea Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării. 2. Raportul: a) comitetului, b) casarului și darea absolutului. 3. Inscrierea de membrii noi. 4. Alegerea comitetului. 5. Inchiderea adunării generale. Invităm toți membrii, cum și binevoitorii și sprijinitorii acestei instituții să iee parte la aceasta adunare. — Cluj, 24 Februarie 1913. Pentru comitet Dr. Ștefan Morariu, președinte.

Ședința festivă din Siria. Societatea de lectură a secției pedagogice dela seminarul ort. român din Arad a aranjat în 2/15 Februarie 1913 o ședință festivă în Siria în favorul „Fondațiunii Dimitrie Tichindeal și Moise Nicoară”.

Cu această ocazie s'au încasat 354.90 cor., din cari subtrăgându-se spesele de 211.66 cor., a rezultat un profit de 143.24 cor.

Au binevoit a suprasolvi cu acest prilej următorii domni:

M. Luca, protopop 10 cor. Dr. I. Hotăran 6 cor. Dr. A. Popoviciu, A. Secula câte 4 cor. I. Groșoreanu 3 cor. V. Popoviciu, G. Todorescu, D. Popoviciu, C. Puticiu, N. Dima, I. Raț, D. Popa câte 2 cor. R. Măreșan 1.50 cor. Bogăciuciu, A. Popescu, Soldan, N. Piav, Moldovan, L. Chisbăch, N. Grec, N. N. câte 1 cor. T. Sodam, G. Crișan, P. Petica, Pavel Petica, Cismaș, câte 50 fil. Bodea, S. Tămaș câte 20 fil.

Primească on. domni profunda noastră mulțăminte pentru maritimăsuprasolviri.

Totodată ne exprimăm cele mai adânci sentimente de mulțăminte P. O. domn protopop, Miha'u Luca, precum și domnilor învățători Alexiu Dobos și Miha'u Pleș pentru sprijinul dat spre răușita festivității. Sever R. Boșcaiu, v. președinte. Ioan Serbu, secretar.

Un post de medic cercual. Comuna Teles din comitatul Bistrița-Năsăud a deschis concurs pentru post de medic cercual salarizat anual cu 1600 cor. dela stat, 800 cor. dela comuna Teles, iar bani de cvartir 300 cor. În apropierea comunei Teles precum și în comuna Romuli aparținătoare tot cercului Teles se află câte un tăietor delemn, dela cari medicul poate avea venituri și de 3000 cor. În Teles e și farmacie. Dorința generală a locuitorilor e să recurgă medici români la acest post punându-le în vedere că medicul român ales va obține sporirea salariilor prin contribuțiile comunelor aparținătoare acestui cerc.

De pe valea Almașului. Timpurile grele și împrejurările mașteră între cari trăim ne depresionează atât de mult sufletele încât ne face nepăsători față de instituțiile noastre. Sătenii nu sunt în stare pe urma multelor înfringeri sufletești să mai vadă importanța jertfei pentru instituțiile noastre. Conducătorii totuș chemați să lupte cu arma convingerii de a îndrepta aceste stări, să recurgă la toate mijloacele prin cari socotesc că-și vor putea ajunge ținta. Între astfel de mijloace locul de căpetenie îl ocupă, fără îndoială, petrecerile împreunate cu concerte, teatre, etc.

O astfel de petrecere a fost Duminecă seara, în 23 Februarie c. n., în Bălan, frunțașă parohie gr. or. de pe valea Almașului din districtul protopresbiteral al Ungurașului, aranjată în *favorul bisericii ce se va edifica*, unde zelul neobosit și tactul prudent al conducătorilor poate realiza prin muncă stăruitoare, stări plăcute și vestitoare de bine pentru viitor. Petrecerei i-a premers producțiunea corului, — abia 3 luni înainte organizat din elemente cu cunoștințe muzicale patriarhale, care prin conducerea învățătorului *Nistor Dragoș*, ne-a dovedit, că știe ce e disciplina. Corul a executat cântarea liturgică „Sfânt, sfânt”... apoi „Pe crengi de soc”, „Coasa” de Vidu, „Dorul meu” și „Neică neiculiță” de I. Mureșan, și în urmă „Sunt fecior sdravăn” de T. Popoviciu. S'a declamat „Țiganul cloșcă” de Th. Speranță. Publicul, — inteligența din jur, — a rămas încântat de preciziunea cu care s'a executat fiecare bucată din programul corului. Meritul acestui succes neașteptat e în locul prim al învățătorului N. Dragoș, care s'a dovedit de un excelent conducător și instructor de cor. **Trebuie să se releveze și faptul, că ambii preoți**

din loc Victor Bot și Ioan Pop pentru a asigura succesul corului, ca cântereți de forță, — au luat parte activă în el. S'au încasat 137.40 cor. Vom urma înainte cu Dumnezeu! — „*Visal*”.

Recepțiunea unui nou remorcher român. Din București ni se anunță: În curând se va face la Gaița recepțiunea noului remorcher al marinei militare „Măcin.” Noul remorcher, care e construit la Linz are o lungime de 42 metri și 50, o lățime de 6 m. 50, o înălțime de 2 m. 70, pescagiul de 1 m. 50 și 221 tone deplasament. Vasul se pune în mișcare prin două motoare de 250 cai putere.

Greva generală a muncitorilor în Belgia. Din Bruxelles se anunță, că partidul social-democrat a hotărât definitiv să proclame greva generală la 14 Aprilie; — fiind astfel să decidă guvernul să introducă votul universal și egal. În cazul când se va proclama greva generală, în prima zi vor înceta lucrul în casele de milion de lucrători, între cari și 125.000 mineri. Vor lua parte la grevă amplexii dela căile ferate și dela poșta. Copiii greviștilor vor fi trimiși în Franța, Olanda și Germania, unde vor îngriji de ei socialiștii de acolo. Comitetul grevist are la dispoziție 7—8 milioane franci, astfel că greva poate să dureze mai multe săptămâni. În momentul declarării grevei în casele poporului nu se va mai vinde alcool, ceea ce denotă și mai mult că intențiunea socialiștilor democrați este foarte serioasă.

Vaporul „Regele Carol” a trecut printr'o mare primejdie. Vaporul „Regele Carol I” a oșit zilele trecute la Constanța, venind dela Alexandria, cu o întârziere de două zile, din cauza unei groaznice furtuni ce a băntuit în ziua de 10 și 12 Februarie v. în apropiere de Dardanele. Marea era demontată; valuri uriașe se ridicau amenințătoare, ele spălau puntea și provocau sguduiri puternice vaporului. Încercând să se angajeze în canalul „Dow”, manevra n'a reușit și atunci vasul rătăcind pe mare, — toate farurile sunt stinse pe Marea Egee din cauza rășboiului — el a reușit luni la orele 5 să se refugieze pe coasta insulei Eubee, unde mai erau refugiate și alte vapoare. La Eubee „Regele Carol I” a staționat 14 ore și comandantul cu toate că furtuna era în toila ei, a pornit, luptând 24 ore cu o mare biciuită de un groaznic uragan. Seara, vasul a ajuns la Constantinopol, unde toată lumea credea că a naufragiat.

Sosirea vaporului „Regele Carol I” la Constantinopol a fost primită cu o vie manifestație de simpatie, deoarece acolo se svonise că vasul pierise în valuri.

Avariile suferite de vapor sunt mari. S'au stricat unele mărfuri, iar grosul lor care era ermetic închise în magazie, a scăpat neatins.

Caracterele Aromânilor. Caracterele dominante ale aromânilor, sânt în număr de trei, deopotrivă de însemnate:

Primul este: *puritatea moravurilor*, păstrarea neatinsă prin atâtea veacuri de grea existență; al doilea costă în *minunatele lor aptitudini comerciale*; ceea ce face ca o bună parte din avuția peninsulei să fie în mâinile lor; în fine în al treilea loc; ei posedă un foarte desviltat *spirit de legalitate*; de unde rezultă marele lor respect pentru așezămintele culturale, pentru formele vieții; și mai presus de toate, pentru autoritatea cărmuitoare a statului.

Aromânii sunt inzeștrați cu multe și frumoase însușiri: ei sânt harnici la muncă, îndrăzneți în întreprinderile lor, viteji în luptă, răbdători în nenorociri; înțelepți în vremuri turburi, ca și în timp de pace; statornici, păștrători ai spiței neamului, iubitori și curați în casă, ospitalieri, gata a-și da viața pentru familie, și capabili de cele mai mari sacrificii, când se devotează unei idei.

Severitatea caracterului lor, au căpătat-o din tărâia stâncilor severe, din nepăsarea bradului suflat de vânturi și din avântul vulturului cu care trăiesc alături.

O afacere de înaltă tradare în Serbia. Din Belgrad vine știrea că regele a refuzat să grațieze pe *Svetozar Gavrilović*, care a fost osândit la moarte pentru spionaj în favoarea Austro-Ungariei. Dupăcum se știe Sfetozar Gavrilović a fost multă vreme funcționar superior de mini-

ster. Dintr'o familie foarte distinsă din Belgrad și având număroase relațiuni, Svetozar Gavrilović a putut eștin să între în posesiunea unor importante secrete militare pe cari le-a vândut Austro-Ungariei. Prins asupra acestui fapt el a fost condamnat la moarte pentru înaltă tradare de către tribunalul marțial care l-a judecat. El a fost executat ieri. Înainte de executare a exclamat: *Am jucat „va banque”; iată câștigul!*

Visul Carmen Sylvei și noul ei articol. Pentru numărul din Martie al publicației „*Fortnightly Review*”, regina Elisabeta a scris un articol intitulat: „*Dacă aș fi milionară*”.

„*Corriere della Sera*” făcând o scurtă recenzie aceluia articol, scrie:

Virbind într'o zi cu unul din musafirii cosmopoliti ai castelului ei din Sinaia, despre ciudățeniile Cresușilor americani, regina-poeta a zis:

— Dacă aș fi milionară, aș ridica o imensă catedrală, cu altare pentru toate religiile; și alături de templu, o școală de arte. Aș putea construi case; dar în case pătrund durerea, mizeria, discordia, păcatul, boalele, moartea. Nu este în lume decât o singură casă liniștită: este casa Dommului, unde puteți duce durerile voastre ca să le depuneți la picioarele aceluia ce înțelege totul, — și să vă întoarceți mângăiați. Bărbatul bețiv nu te poate chinu în casa Dommului, copilul bolnav nu vine acolo să te tortureze cu plânsul lui, acolo banul nu are valoare și dacă ți-i foame o orgă bună îți va liniști pentru câteva minute contracțiunile spasmodice ale stomahului. Biserica este singurul locaș unde toți se silesc să cugete și să facă binele și fiecare — mai mult ori mai puțin inconștient — își înalță sufletul de-asupra nimieniciei vieții.

Catedrala pe care Carmen Sylva o visează ar fi de marmoră albă, pe dinlăuntru și pe dinafară, ca cea din Milano; dar mai puțin încărcată cu ornamente.

Din nenorocire, încheie regina, eu nu sunt o regină din basme și visul meu nu se poate îndeplini. Căci noi — reginele vieții reale — n'avem un gologan, atât de puțin sunt săracii cari au nevoie de ajutorul nostru.

Dela București la Târgoviște și înapoi în aeroplan. Vineri între orele 12 și 1, au sosit la Târgoviște venind dela București 2 aeroplan ale Ligei naționale aeriene. După mai multe evoluțiuni deasupra orașului, aeroplanele au aterisat pe câmpul hipodromului. Cu unul dintre aeroplan sistem Bleriot, a sosit d. locot. Capșa având ca pasager pe d. locotenent Fotescu; iar cu celălalt aparat, sistem Farman, pilotul civil Poly Vaccas, având ca pasager pe căpitan Sturdza. După aterisare, aviatorii s'au dus la școala de cavalerie, unde au luat dejunul. La orele 4, ambele aeroplan s'au ridicat, luându-și sborul spre București.

Groaznicul incendiu în America. Asupra groaznicului incendiu din Ohama, care a consumat un hotel cu trei etaje, se anunță că au perit în flăcări 75 locatari și au fost salvați numai 25. Pagubele se evaluează la un milion dolari.

Rășcoala marinarilor de pe un vas italian. „*Corriere della Sera*” din Milano află că mateloiții de pe cuirasatul „*Amalfi*” s'au răscolat, și au aruncat în mare o considerabilă calitate de material de rășboi. Armata de pe uscat a potolit rășcoala și a arestat toți mateloiții.

Un nou turn gigantic. În Düsseldorf, centrul industriei de fer renane, s'a ridicat, un turn gigantic, cu 200 metri mai înalt decât turnul Eiffel. Turnul german are 500 m. înălțime.

Ce fel de ofițeri are Rusia? În revista pariziană „*Armée et Démocratie*”, organul ofițerilor republicani găsim următoarea expunere asupra moralului și faptelor ofițerilor ruși, — expunere iscălită de I. Alexandrov:

Intr'un teatru de varietăți din *Kiew*, colonelul Liliir, ucide cu lovituri de sabie pe dirijorul orhestrei, care s'a făcut vinovat de marea orimă, de a nu cunoaște un mars, ce-i plăcea foarte mult acestui ofițer. *Condamnat la patru luni areșt*, colonelul nici n'a ispășit această „pedeapsă” ridiculă. A fost grațiat.

În localitatea *Tșita*, sergentul maior Popov rămâne grav pe un birșat, fiindcă acesta ascultând de ordinul comandantului pieții, n'a vrut

să-i mai dea b
la opt luni ic
doeste, că și a
de grația țaru
care a ucis de
să-l „ungă” c
dânsul, ca și lo
a omorât pe ne
ați criminali c

În *Atkarsk*,
ocupa cu trafic
na voise să pu
stătuată dorită

În *Stretens*
16-lea siberian
în patru localu
dălu și într'un

opus rezistentă
nie de soldați ș
care a fost jef

din oclăie în oc
rățile nemaipor

În *Kiew*, ofi
tate, ucide cu u
sei, alarmat de
gașul acesta n

În localitate
genow omoară

În *Romy*, o
un ziarist într'u
de fără multă c

În *Dwina*
cursul nopții la
și amenință și i

pucă să descar
restrelor casei

În *Cherson*,
ucid, în buna lo
Prut.

Locotenent
fie într'o circui
țivan care a fo

vasta. Krutow
În *Petersbu*

foșt adus la pol
student, lovește

țist și pe un ga
mânt.

În *Pjatigors*
șenco ucide pe
că acesta ruga

voace scandal
cioase într'o g
mușamalizată.

menit acest caz

Iată dar ce
teaza oștire rus

semenea listă d
mina zilei într'o

aliat Rusiei. Da
dria Franței, c
sinceri, cari nu

Chestia grop
mele vor treb
lor să aibă gro

oarecare surpr
cu cosmetic, ni

ce. Atunci ce vo
față nemiloasei

provoca forman
obrajiori? De a

pe franțuzoai
cursul conversa

cuvinte speciale
repetiunea lor,

marea gropițel
provocă strâng

păreții obrazilo
mod încât cele

mec. Puneți cu
multe fraze și t

Aceasta pent
Românele p

hei noastre mul
marea „gropițel

și femeile au mu
de a place și de

găm următorul
mai are și un al

zeler, dând iluzi
meile pot alegă

acelea care prin
demaște gura, și

să-i mai dea băuturi alcoolice. Popov e osândit la opt luni închisoare. Dar nimeni nu se îndoiește, că și acest militar se va bucura curând de grația țarului, ca și camaradul său *Livkin*, care a ucis doi evrei, fiindcă aceștia nu voiau să-l „ungă” cu atâtea parale câte ar fi dorit dânsul, ca și locotenentul *Lopuzin*, care în beție, a omorât pe negustorul *Kuhterin*, și ca și atâția alți criminali ordinari.

În *Atkarsk*, un ofițer ucide o femeie care se ocupa cu traficul de carne vie, fiindcă aceasta nu voise să pună la dispoziția ofițerului o prostituată dorită de dânsul.

În *Stretensk*, un ofițer din regimentul al 16-lea siberian, după ce a provocat scandaluri în patru localități publice, voia să continue scandalul și într'un al cincilea local. Dar aici i s'a opus rezistență. Plin de mânie chemă o companie de soldați și comandă un atac asupra casei, care a fost jefuită. Soldații au urmărit femeile din odaie în odaie, comitând asupra lor brutăritățile nemăpomenite.

În *Kiew*, ofițerul *Sibanow*, în stare de ebrietate, ucide cu un foc de revolver pe portarul casei, alarmat de zgomotul acestui ofițer. Și ucigașul acesta nici n'a fost arestat.

În localitatea *Grubesen*, ofițerul de ulani *Benogow* omoară pe potcovarul *Tiliernang*.

În *Romy*, ofițerul *Bertschenko* momeste pe un ziarist într'un oficiu polițienesc și acolo îl ucide fără multă ceremonie.

În *Dwinse*, ofițerul *Iwanow* pătrunde în cursul nopții la un anume *Marsel*, îi ucide soția și amenință și pe acesta cu moartea. Apoi se apucă să descarce focuri de revolver asupra ferestrelor casei de peste drum.

În *Cherson*, ofițerii regimentului din *Moslin*,ucid, în buna lor dispoziție pe directorul de ziar *Prut*.

Locotenentul *Krutow* ucide cu lovituri de sabie într'o circumscripție polițienească pe un bețivan care a fost arestat fiindcă-și necăjea nevasta. *Krutow* a fost grațiat de țar.

În *Petersburg*, căpitanul *Musterberg* care a fost adus la poliție fiindcă a omorât în stradă un student, lovește de două ori cu sabia pe un polițist și pe un gardist, încercând să-i culce la pământ.

În *Pjatigorsk*, colonelul de cazaci *Tsumatșenco* ucide pe păzitorul parcului, *Barsuc*, fiindcă acesta rugase numai pe colonel să nu provoace scandal prin gesturile sale puțin cuviințioase într'o grădină publică. Afacerea a fost mușamalizată. Cele câteva gazete cari au pominit acest caz au fost pedepsite cu amenzi.

Iată dar ce ofițeri numără glorioasă și vitează oștire rusească. Se vor mira mulți că o asemenea listă de ofițeri asasinii ruși a văzut lumina zilei într'o publicație militară a unui stat aliat Rusiei. Dar tocmai în aceasta constă mândria Franței, că numără oameni curajoși și sinceri, cari nu știu să mascheze adevărul.

Chestia gropițelor pe obraji. Anul acesta, femeile vor trebui spre a fi atracțioase aleșilor lor să aibă gropițe pe obraji. Veți oibecta cu oarecare surprindere: gropițele nu se fac nici cu cosmetic, nici cu alte grediente farmaceutice. Atunci ce vor face bietele femei, spre a face față nemiloasei mode? Prin ce mijloace vor provoca formarea gropițelor pe delicișii lor obraji? De astădată englezoaicele au bătut pe franțuzoaice. Ele au găsit mijlocul. Astfel, în cursul conversațiunii, ele vor întrebuința des cuvinte speciale, mai dinainte alese, care prin repetiunea lor, avea darul să determine formarea gropițelor. De ex. cuvântul „expozitiu” provoacă strângerea buzelor și contractarea părții obrazilor din apropierea gurei în așa mod încât cele două gropițe apar ca prin farmec. Puneți cuvântul „expozitiu” încât mai multe fraze și treaba s'a făcut.

Aceasta pentru englezoaice.
Românele pot culege din vocabularul limbii noastre multe cuvinte speciale pentru formarea „gropițelor”. Cu răbdare se face totul și femeile au multă răbdare când e în joc arta de a place și de a fi la modă. Trebuie să adăugăm următorul amănunt: formarea gropițelor mai are și un alt mare avantaj: strângerea buzelor, dând iluzia unei guri mici. De aceea femeile pot alegându-și cuvintele, să evite pe acelea care prin pronunțare, ar provoca să le demaște gura, să o lărgească.

Să dăm exemple.

„Ah, aceasta e ceva abracadabrant!” „O, ce spuneți e cel puțin straniu „domnul meu”. Femeia care va spune „ah, aceasta e ceva abracadabrant!” va risca să-și lărgească gura, pe când cealaltă care va pronunța „O ce spuneți, e cel puțin straniu, domnul meu!” va strânge buzele, micșorându-și gura.

Prin urmare, arta de a vorbi și în special de a-și alege vocabularul de cuvinte e impusă de modă femeilor, spre a le sluji în arta seducțiunii.

„Cât de greu e rolul „social” al femeii! — ar spune o feministă pe un ton tragic.

Jubileul dinastiei Romanow. Din cercurile diplomatice rusești se anunță că curțile din Viena și Berlin vor fi reprezentate la jubileul dinastiei Romanow.

Mai multe ziare anunță că ministrul de interne a contramandat imprimarea mărcilor jubilarie emise cu ocaziunea jubileului dinastiei Romanow. Cauza ar fi că unii funcționari superiori ai statului au declarat că refuză punerea în circulație a mărcilor, pe motiv că aplicarea stampilei postale pe effia țarului ar fi un act de les maiestate.

Cu prilejul jubileului familiei Romanoff băncile din Petersburg și Moscova au decis a prezenta împăratului un milion de ruble pentru opere de binefacere.

Împăratul a primit în prezența miniștrilor în audiență solemnă pe emirul din Bukhara soțit cu prilejul jubileului Romanowilor și care a adus numeroase daruri pentru țar și pentru familia imperială.

Mitropolitul sârb *Dimitrie* din Belgrad însoțit de o suită ecleziastică a plecat la Petersburg spre a asista la jubileul Romanowilor.

x Pregătirea romului și a lichierurilor în mod casnic! 100—200 procente economie, 20 fileri. 1 dosă de extract de rum concentrat de Iamaica, sau orice extracte de lichieri, prin care se poate pregăti 1 litru rum foarte fin, ori 2 litri de lichier foarte fin. La fiecare sticlă se aclede și modul de pregătire.

În schimbul unei sume de 80 fil, în mărci postale trimiț franco o dosă de mostră din ori care extract de lichier sau rum.

Magazin principal: **Parfumerie „Hyglona” Timișoara-Cetate** (Temesvár-Belváros) vis-à-vis de intrarea casei hotelului „Coroana”. (A 444)

CRONICA SOCIALĂ

Petreceri.

Concert și teatru în Pârneava Aradului. Corul plugarilor români gr. or. din Arad-Pârneava invită la reprezentarea teatrală împreună cu concert și joc, ce va avea loc în casa națională, Duminecă, în 9 Martie n. a. c. Venitul e destinat pentru procurarea unui prapor mare în sfta biserică. Inceputul la 8 ore seara. Invitări speciale nu se fac.

Convocare. Comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiu, în ședința sa ținută la 2 Noembrie a. c. aprobând hotărârea luată în adunarea despărțământului Sătmar-Ugocia ținută la Aradusad la 11 August a. c. ca vechiul despărțământ să se desfacă în 5 despărțăminte: Baia-mare, Șomcuta-mare, Seini, Sătmar și Carăiu-mare, — pe subsemnatul m'a încredințat cu organizarea despărțământului Sătmar, care va cuprinde cercurile administrative - pretoriale Sătmar, Cingir și Ardeal. Cu toată onoarea invit deci pe toți iubitorii și părtinitorii culturii poporului nostru la adunarea constituantă ce se va ține în Sătmar în cântălăria dlui avocat Dr. Carol Barbul la 8 Martie st. n. a. c. la 10 oare a. m. cu următoarea ordine de zi:

Constituire ad. hoc. Inscierea membrilor noi. Alegerea directorului și alor 4 membri în comitetul central. Verificarea procesului verbal.

Nutresc speranță că toți, cari suntem puși de provedință de a fi pionerii celor mai scumpe clinodii ale neamului nostru, limbii și culturii naționale, aici prin ținuturile mărginașe, — ne

vom ști ridica la culmea misiunii noastre. Cu ajutorul lui Dumnezeu înainte. Nagymadarász, 27 Februarie 1913. (*Indescifrabil*), protopop delegatul comitetului cercual.

Comitetul filial al „Societății pentru fond de teatru român” din Oradea-mare invită la reprezentatiunea teatrală urmată de dans ce o va aranja Joi în 6 Martie a. c. st. n. în sala cea mare dela „Kereskedelmi Csarnok” cu binevoitorul concurs al diletanților din Beiuș sub grațioasa conducere a doamnei *Viora* din Bihor. Inceputul precis la 8 oare seara. Prețul de intrare de familie 10 cor., de persoană 4 cor. Suprasolviri se primesc cu mulțumită la adresa dlui *Ioachim Marta* funcționar la „Bihoreana” și se vor publica.

Se va juca „Funcționarul dela Domenii” farsă în 3 acte de *Petre Locusteanu*. **Comitetul aranjator.**

Tinerimea română din Lugoj aranjează Duminecă, în 24 Februarie st. v. 1913 (Lăsatul de brânză) în saletul otelului „Concordia” o petrecere cu joc. Venitul curat e destinat pentru cantina școlară.

Corul bis. rom. gr. or. din Chelcia-rom. va aranja un concert împreună cu joc Duminecă în Martie n. a. c. în ospătăria dlui *Petru Itineanu* sub conducerea învățătorului *Ion Raț*. Venitul e destinat spre înfrumșetarea bisericeii; suprasolviri se primesc cu mulțumită.

Bibliografie.

Am primit la redacție:

Gavrili Todica: *Hades*, studii de filosofie, partea I. Orăștie, „Tipografia Nouă”, I. Moța. Prețul 1 cor.

La **Librăria „Tribuna”** se află de vânzare următoarele studii psihologice de **N. ZAHARIA:** **Psihologia oamenilor mari**, cor. 2 + 20 fil. **Cuceritorul de inimi**, 20 fil. + 5 fil. porto. **Amorul. Amorul și nebunia.** **Sinuciderile din amor**, cor. 1 + 5 fil. porto. **Studii psihologice**, cor. 1 + 10 fil. porto, ediție de lux cor. 1.50.

Cugetători și literați străini, cor. 2 + 10 fil. porto, ediție de lux cor. 2.50.

Frica de moarte, Sinuciderile din mizerie 15 fil. + 5 fil. porto.

Psihologia prostului, 15 fil. + 5 fil. porto.

Traian Demetrescu, cor. 1 + 10 fil. porto.

Mihail Eminescu, *Viata și opera sa*, cor. 3 + 20 fil. porto. Ediție de lux 4 cor.

Tolstoi ca literat și moralist, 30 fil. + 5 fil. porto.

Tipuri sociale, cor. 1.50 + 10 fil. porto, ediție de lux cor. 2.50.

POȘTA REDACȚIEI.

I. M. Năsăud. Cu regret nu cunoaștem adresa cerută. Salutări.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Martian Andru, Oghiepiș. Am primit 7 cor. ca abonament pe cvart. I. 1913.

P. P. Barițiu, Cluj. Am primit 20 cor. în abonament până la 15 Martie c.

Ilie Bursășin, Săliștea. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. I. 1913.

Valeriu Judele, Margineni. Am primit 10 cor. în abonament până la 30 Iunie c.

Emil Negrut, Blaj. Am primit 28 cor. în abonament până la 30 Iunie c.

Ioan Pascu, Feketehalom. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. I 1913.

S. T. în C. Am primit 25 cor. Regretăm nu putem continua cu trimiterea ziarului.

Petru Toma, Chisoda. Am primit 7 cor. ca abonament până la 31 Ianuarie c.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Caut un
CANDIDAT DE ADVOCAT
cu praxă, preferit e acela, care posede și limba germană.

Dr. Hermann Müller,
advocat
(Mü 930—3) Sibiu, Str. Cisnădiei 7.

Caut un
CANDIDAT DE ADVOCAT
cu practică bună
(A. 931—3)

Dr. George Adam
advocat, Timișoara

Caut un
candidat de avocat.
Doritorii să se adreseze mie (De 928—)
Körösbökény **Dr. Dénes Jakab**
advocat

Caut un *candidat de avocat*
cu practică.
Dr. George Gârda, avocat.
(Ge 839—5) Făget.

Societatea acționară „Hebe” din Oláhszentgyörgy (Sângeorgiul-român), comitatul Bistrița-Năsăud, caută

un **CONDUCĂTOR**

pentru manipularea, valorizarea și lățirea apei minerale: „HEBE”. Competentul trebuie să poasă cunoștință specifică în acea privință și totodată trebuie să aibă experiență practică referitor la regularea întocmirilor de scaldă.

Reflectanții să binevoiască a se adresa la domnul **Dr. Demetriu Ciuta,** avocat în Bistrița (Besztercze), prezidentul societății acționare „Hebe”.
He 900

AVIZ.

Nou medic român în Buziaș. D-nul Dr. **DIMITRIE BORCA** face cunoscut, că s'a așezat în Buziaș ca medic la „Krankenkassá” și și-a început praxa medicală, ca peratoeur și specialist în morburile f meesti, — asupra cărei împrejurări atragem atențiunea Romnilor din partea locului.
(Bo 760)

Gustați Ba 116—280
Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”.

MANDEL ZSIGA

orologier gluvaerglu-optic

DÉS-Fótér

Sucursala **Gyulafehérvár**

Cel mai mare depozit de tot felul de ciornice de aur și argint precum și ciornice de metal și nickel. Articli de argint de China Berndorfer Cristofle și tacâmuri de argint. Ochelar și zwickeri de Rathenov. Articole optice de aur și argint Gramophoane și plăci. — Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștiincios. Prețuri moderate

(Ma 182—30)

Un econom, care se pricepe la grădnărit, pomărit, precum și la stupărit, capătă aplicare la **Dr. Demetriu Ciuta,** avocat în Bistrița (Besztercze), cu care reflectanții să se pună în legătură directă.
Ci 901

IN ATENȚIA POMICULTORILOR!

Ofer altoi de pruni bosnieci ca „Balkanska Caric” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiu de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a șligo-vițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Hertegovina ținută la Sarajevo iarăș cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez **Sava T Kojdic,** mare proprietar în Breška, Bosnia. (K 849)

1 CUTIE

(Pl 301—100)

cu 200 hârtii de scrisori, de pânză, și plicuri cu căptușeală de hârtie satinată

3 COROAONE

De vânzare la librăria și papetăria **PICHLER SANDOR**
ARAD, piata Szabadság, nr. 1.

CORSETT CHIC

Cel mai modern atelier de specialități de corsete din sudul Ungariei. Aduce la cunoștința on. dame, că execută cele mai elegante legături de casă pentru păntec și corsete mari (Princés), la cari întrebuițez numai oase veritabile de pește.

Prețuri moderate

văd. Teodor Faur

Timișoara—Josefin, strada Török nr. 1.

Atelier de model. Deva, Petrojeni, Vârșet, Panciova, Becicherecul-mare, Madoș, Bereșzász Törökbecse.

(Te 648—)

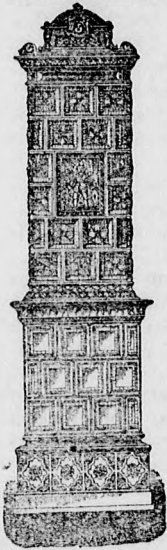
ANUNȚ.

Se caută un **vier** cu școală pentru una vie 10 Hectare pentru România județul Prahovia. Vierul de preferat familist să adreseze oferte la adm. ziarului.
Di 729

KISS JÁNOS

fabricant de cuptoare și magazin de cuptoare de lut

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

Recomandă on. public din loc și jur magazinul lui bogat asortat cu *cuptoare de olane și maiolică, sigure de foc, în stil modern* și în diferite culori, cu aparat de fert în grabă, 25% economie în material de încălzit. — Pregătește, reparaază și clădește *căminuri și vetre de fier.* Comandele din provincie se execută grabnic, punctual și cu prețuri convenabile, pe lângă garanță de 2 ani.

KI 122—60

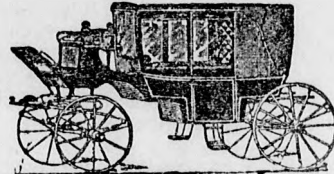
Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni de mașini este a lui

Kovács István

TEMESVAR-JÓZSEFVAROS str. Fröbel nr. 58 (casa proprie),

fabricant de trăsuri și autocaroserie

furnisorul postelor reg. ung. și mehanizmelor militare.

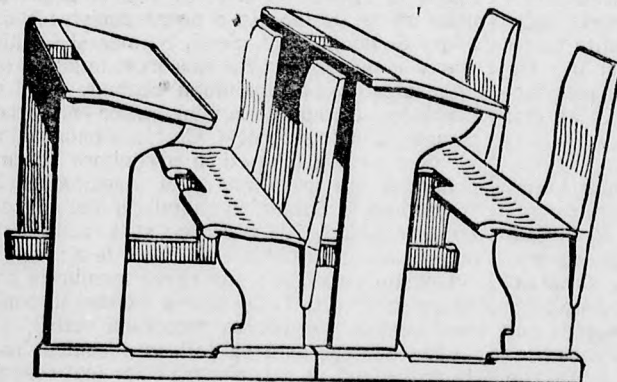

Mare depozit permanent de totfelul de trăsuri și calese noi și folosite.

Atelier de reparatură. Ateliere de făurire, rotarie și de lustruit.

(Ko 536—30)

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente mederne de școale și biserică.

LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ju 762

CEL MAI BUN ȘI MAI IEFTIN ASORTIMENT pentru
rea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile gr. or. române și sârbaști.

Anume: Odăjdii colorate și negre, acoperiminte, prapori mari, steaguri pentru biserică, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sfinte, icoane ruse și de totfelul, icoane istorice, etc. etc.

In atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfinte pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălării preotești.

Haine pentru domni preoți, brâne și camilafce. Pregătesc bine și prompt vestiminte preotești, căci am un croitor foarte isteț. La dorință dau detaluri și totfelul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi serviți în modul cel mai bun, căci am numai materii de prima calitate și cea mai bună, dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc Comandă ezech momentan în modul cel mai prompt și conștientos

CATALOG ILLUSTRAT TRIMIT GRATUIT.

Cerând comanda abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

Strada Duna n-rul 10, (Casa proprie.)

Cel mai mare atelier de industria artistică bisericască

IOSIF BITTENBINDER, SCULPTOR

Timișoara-Elisabetin Temsvár-Erzsébeváros str. Hattyu 61.

(Casa proprie)

Execută pe seama bisericilor gr.-or. gr.-cat., pe lângă prețuri moderate: iconostasuri, amvoane sculpturi, totfelul de aranjamente petru biserică, precum și repararea și transformarea lor în stil modern, aurire și obducerea cu marmură. Prospecte și planuri gratuite. Pentru preluarea lucrărilor merg la fața locului pe cheltuiala proprie.

(Bi 552--)

EDUARD LEXEN,

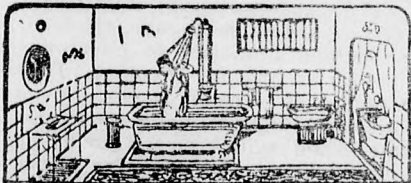
tinichigiu și antepriază de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.

Právație: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coverișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie**

Lampe de carbid de totfelul dela 3 coroane în sus. — — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vânl de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiinșios. Prețuri moderate. Reparație promptă

20-

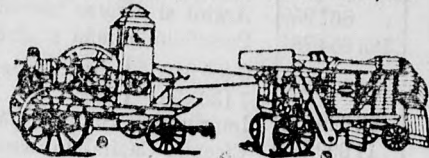
I 192-60

O. Ilioviciu

lăcătar artistic de mașini, motoare și edificii
Bistrița-Besztercze.

Execută totfelul de lucrări în bransa zidăriei și lăcătușeriei precum și ferării pentru zidări noi, porți de fier, balcoane, trepte, garduri pentru morminte și mașine de gătit. — Reparează pe lângă garanță orice fel de mașini agricole, motoare, mașini de cusut, biciclete, cumpene — cu prețurile cele mai convenabile. □

In desparțământul de covoare se vând covoare veritabile de Persia, Smirna și totfelul de covoare cu prețuri foarte scăzute.

S. SMITH PREMIER

Ma 129-104

cu scrisoare vizibilă, provăzută cu cordea duplă în două colori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet de litere, provăzută cu aparat adunător.

Agentia principală pentru Ungaria-de-Sud:

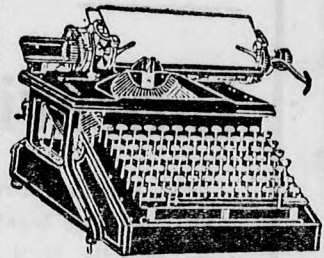
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MODERN IRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

(Primul magazin de covoare și întreprindere de aranjament pentru birouri din Ungaria-sudică).

Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belváros str. Jenő-herczeg nr. 8.

Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare completă, spre finere în bună rânduală și spre curățire în baza unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu ajutorul mașinei dactilografie se execută cu prețurile cele mai ieftine. — Hectografe și totfelul de rechizite dactilografie fabricații americane-ingleze, cu prețurile cele mai convenabile.

Fără nici un obligament de a cumpăra va prezentam cea mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model de mașină de scris

Prima fabrică pentru lipit și tălat cu autogen.

Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.
Telefon 20-59.)

Invenție ungurească, brevet propriu! Pistolul cu penește! Pistolul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen. Primește spre lipire orice obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută recitoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(No 199-120)

Vânzare de altoi de vie și altoi de pomi.

Cine dorește să aibă vie sănătoasă, ieftină și durabilă, precum și pomare onobilă și durabilă să se adreseze cu încredere lui

Vityé Miklós

cea mai bună și mai conștinșios condusă pepieneră de vie și de pomi din Ungaria, OSCSANÁD, comit. Torontal unde se vinde cantități mari de altoi cl. I. cu rădăcini, pomișori și altoi netezi pentru vinuri de deșert și pentru soiuri de deșert, vițe americane netede și cu rădăcini. Soiuri special pentru filegori. Altoi excelenți și nobili de meri, peri, cireși, vișini, caisini, perșeci, pruni, ringuloți și nuci.

Mare asortiment de trandafiri nobili. Galițe de Orpington 3 milioane de bucăți. Se primesc anunțuri de comenzi pentru toamnă și primăvară.

Catalog ilustrat și de prețuri gratis și franco. He 532-18

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1912.		ACTIV		1913.	
11 Februarie				1 Februarie	9 Februarie
219 358 720	157 400 720 } stoc metalic { aur 152 019 124 } 61 958 000 } { trate consolid. ca aur 56 383 000 }	209 090 217	208 402 124		
867 959	Argint și diverse monede	1 386 823	1 406 350		
183 654 731	Portofoliul român și străin	147 342 310	156 535 599		
13 537 358	6 400 900 } Impr. pe ef. publice { 16 530 600	34 332 157	32 583 557		
13 626 230	7 136 458 } „ în et. ort { 16 052 957	13 273 740	13 273 740		
11 999 791	Imprumutul Statului (fără dobândă)	11 999 891	11 999 891		
17 636 577	Efectele Capitalului social	17 319 977	17 319 977		
4 216 621	Efectele fondului de rezervă	4 150 281	4 150 281		
6 092 044	„ amort. imobil. mobil. și mașinilor	6 397 919	6 400 546		
796 472	Imobile	856 171	856 171		
200 301	Mobilier și mașini de imprimerie	411 576	434 121		
115 148 515	Cheltuieli de Administrațiune	108 614 687	109 174 687		
56 693 368	Efecte și alte valori în păstrare	109 887 277	112 797 717		
39 941 514	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	42 095 903	35 551 129		
9 522 253	Conturi curente	9 695 955	9 460 873		
2 793 352	Conturi de valori	5 937 492	4 840 013		
696 085 806	Conturi diverse	722 792 376	725 186 776		
	PASIV				
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000		
32 057 360	Fond de rezervă	34 219 790	34 219 790		
4 682 522	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	4 993 400	4 993 400		
443 505 120	Bilete de bancă în circulațiune	397 128 170	394 465 790		
652 291	Dobânzi și beneficii diverse	906 500	1 132 287		
8 680 174	Conturi curente și recipise la vedere	25 866 615	28 397 072		
171 841 883	Efecte și alte valori de restituit	218 501 964	221 972 404		
22 666 456	Conturi diverse	29 175 937	28 005 243		
696 085 806		722 792 376	725 186 776		

Taxa: Scont 6%, Dobânda 6 %

DROGHERIE.

Țin în depozit și comand tot felul de medicamente, specialități igienice, cosmetice și instrumente medicale și optice din patrie și străinătate, după prețurile din Capitală.

Bandaje, pasamente și instrumente pentru veterinari, etc. etc, dulapuri de siguranță conform ordinului ministrului reg. ung. de interne.

Articlii pentru casă și economie etc., vinuri curative, coznacuri, rumuri engleze, tea etc. zahar curativ și totfelul de articlii de drogherie.

Gumă pentru îngrijirea copiilor, sticle pentru supt, *Soxleth, Nestlé, Kufke, Theinhardt, Phosphatine*. — Instrumente auxiliare pentru moșit.

Săpunuri curative, minerale și cosmetice.

PARFUMURI. PARFUMURI.

Royer et Gallet, Ch. Houbgat
L. T. Piver, Marque d'Orsay etc.

Gumă! Ape curative și minerale.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu deosebită stimă:

Drogheria „La împăratul Romanilor”
BISERICA-ALBĂ (Fehertemplom) str. Târgului nr. 58.
(Do 763)

Beiuș

Belényes

Librăria „DOINA”

Ne permitem a recomanda atențiunei binevoitoare a On. public românesc bogatul nostru sortiment de cărți literare de toate genurile, cărți bune pentru popor, cărți de rugăminti și de economie, precum și tipăriturile advocatiale cu prețurile cele mai moderate și toate necesariile de cancelarie ca: hârtie, călimări, cerneală, creioane, tocuri, penite, ceară de sigilat sugetivă, mape pentru masa de scris, hârtie de scrisori în cutii, apoi registre de contabilitate în diferite mărimi, albume pentru cărți postale și fotografii, sigle cu monogram și ștampe de cauciu și metal pentru oficii, etc. etc.

Comenzile primite se execută cu cea mai mare promptitudine și constientiozitate. La dorință cărți achitate înainte se expediază și la America și în celelalte țări străine.

Asigurăm On. public de un serviciu afar' din cale prompt și mulțumitor și ne rugăm a ne onora cu st. comenzi.

„DOINA”
LIBRĂRIE SOC. PE ACȚII
(Beiuș)-Belényes.

16

Birou de informații
și agentură românească.

Dați orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către ori care ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri ieftine oricare sistem de motoare de benzină ori oleu brut ori gaz. Totfelul de mașini de treierat, totfelul de mori cu pietri fine și cu motoare trainice. Totfelul de mașinini pentru cărămizi de cement și năsip, automobile, pompe, ferestreie, precum și alte reevizite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, deci din mâna primă, și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți au fost înșalați, căci neștiind țărani români unguerește, au iscălit contracte a căror conținut nu l'au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. Îi sfătuiesc deci pe fieștecare Român doritor să-și cumpere ceva, să-mi scrie, ează de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20—50 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de meșii și de păduri mari. Cumpăr grâu, cucuruz ovăș, boi, oi, porci etc. totfelul de legume și poame etc.

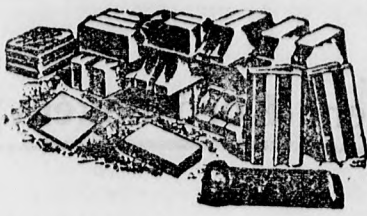
Caut agenți români pentru toate părțile locuite de români

Pentru serviciul meu îmi plătiți o taxă după învoială.

Cu stimă:

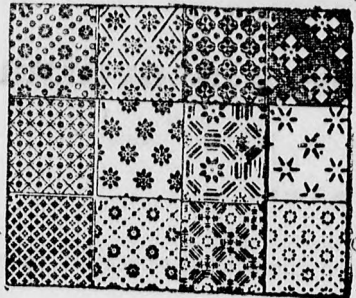
L. OLARIU
BUDAPEST, II. TÖLGYFA-U 16. II.8.
(IN BUDA, LÂNGĂ POOL MARGIT HID.)

(0 340)

(Bo 423—)
Bozsó Mátyás
 fabrică de ciment și întreprindere de zidire
 Alba-Iulia (Gyulafehérvár.)

Execută: poduri de terazzo, — granit, — mozaic, — beton, — cherestea și — mozaic: precum și canale de bea și fundamente pentru mașini, lucrări de ciment și beton, case, fântâni arteziane și bazeuri, poduri etc. cu prețuri moderate; serviciu prompt.

LUDOVIC BINDER
 GIUVAERGIU, CIASORNICAR ȘI AURAR
 (Membru al Uniunii Horlogere).
MEDIAȘ (MEDGYES) Markt platz nr. 11.

Mare magazin de: oroloage de Elveția, de aur argint, oțel și nichel, oroloage de părete și cu pendul. Bijuterii fine și artelii de briliante, obiecte de lux veritabile de argint, și argint de China, artelii optice în marele meu atelier de bijuterii se execută totfelul de bijuterii, și se reparază cu specialitate bijuterii și ciornice, pe lângă garanția. Prețuri moderate. Serviciu conștiințios.
 (Bo 423—20)

Dacă voești să nu ai în mână, trebuie să porți în buzunar un orologu care să umble bine și punctual.
 Dacă voți ca oroloagele d-voastre de buzunar să umble bine și precis, atunci să le duceți la reparare orologierului

Stefan I. Róth
 Sibiu, str. Fleischer, nr. 36.
 care lucrează ieftin și pe lângă garanția ::
 Tot aici se vând cu prețuri ieftine oroloage de buzunar și oroloage deșteptătoare. Ro 727 ::

(Ma 121—50)
Mandler János
 întreprindere de beton, placi artelii, ::
 :: faleză și teracotă ::
SZEGED, strada Bihari nr. 1.

Prima spre executare totfelul de lucrări în branga lui, și anume: teracotă, canalizare, betonare, conducte de țevi de lut și ciment, născarea pereților amezi, trepte (scări) de piatră artificială, pereți, conuri „Rabitz”, inele pentru fântâni, bazeuri, fântâni arteziane și vâlcele executate neexcepționabil și cu prețurile cele mai moderate.
 Cu prospecte servese gratuit.

Un milion altoi de vițe

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Vițe americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babalna lângă Orăștie a căru proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și dezvoltăți la perfecție.
 Pentru vițe livrată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.
 Fiice care viticultor și proprietar de vițe să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de vițe trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.
 La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de vițe cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.
 Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de vițe. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna”
 (A 539) Babalna (u. p. Szászváros).

Cea mai ieftină sursă de cumpărat este firma
Welther János, pălărier
 Făgăraș — Fogaras, bulev. Francisc Josif

Au sosit noutățile cele mai moderne de pălării de toamnă și de iarnă: modeluri pentru femei, pălării de pîlșă, catifea, double și pălării de pănură, cu prețurile cele mai moderate. Artelii de modă p. bărbați: mare asortiment de pălării de piele de epură, tari și mari. Pălării și chipiuri pentru școlari, mare asortiment, dela cor. 2—3. Primesc spre executare tot felul de pălării spre reparare și văpsire, după cele mai noi modele. Pălării de dolu se execută imediat. (We—503)

Magazin de lucruri de mână pen. femei de decoruri lucrate cu mână. — Tipar de lux și atelier de desen.

KELLNER ZOLTAN
 Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros), Strada Mercy (Casa Galg.) 11.

Mare asortiment de cele mai moderne perdele, bomfemme, storari, vitraje

Bomfemme	— — — — —	dela 10 cor. în sus.
Vitraje	— — — — —	1 „ „ „
Perdele de pânză	— — — — —	18 „ „ „

Totfelul de fugare începute, terminate, brodate și desenate, milleuri, perine.
 :: velințe acoperitoare pentru pianuri, cimbale și scaune cu leagăn. ::
 :: Mare asortiment de covoare de Smirna și de pierne. ::

(Ke 143—30)

„CODRUL”

institut de credit și economii, societate pe acții în Buteni (Körösbökény).

CONVOACARE.

Invităm pe domnii acționari ai institutului de credit și economii „CODRUL” la

a IV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Körösbökény (Buteni) la 13 Martie 1913 st. n. la 10 ore dim., în localul institutului.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat și darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere pe anul 1912.
3. Alegerea comitetului de supraveghiere (§ 43 statute.)
4. Eventuale propuneri în sensul § 21 din statute.

Körösbökény (Buteni), 1 Martie 1913.

Direcțiunea.

Dispozițiuni statutare: În adunarea generală au vot deciziv numai acei acționari, cari au fost indusi în cartea acționarilor cu cel puțin 30 zile, și au depus cu 24 ore înainte de adunarea generală acțiunile lor la cassa institutului, ori la institutele designate de direcțiune. Eventualele plenipotențe încă sunt a-se depune la institut, cu 24 ore înainte de adunarea generală, căci la din contră nu vor fi considerate. (§ 17.)

Fie care acții dă drept la un vot. (§ 18.)

Plenipotențatul trebuie să fie însuși acționar al institutului.

Nici un acționar nu poate avea mai mult de un plenipotențat.

Pe minoreni și reprezentanții tutorii, pe societăți, corporațiuni și institute le reprezintă reprezentanții lor legali și când aceștia n'ar fi acționari. (§ 19.)

Conform § 17 din statute pentru primirea și depunerea acțiilor, rugăm institutele „Victoria” din Arad și filialele acesteia din Kisjenő (Chișineu), Világos (Șiria), Borosjenő (Boroșineu), „Crișana” din Brad și filialele acesteia din N.-Halmagy (Halmagiu) și Gurahont (Honoztő).

Active - Vagyon Contul Bilanț la 31 Decembrie 1912 — Mérleg-számla 1912. december 31. Teher - Pasive

Cassa în numerar — Pénz készlet	5,144.82		Capital social (2000 acții à 50 cor) — Részvénytőke	100000 —
Giro	5,600.—	10744.82	Fond de rezervă — Tartalék alap	8958.43
Cambii — Váltók		14287.48	Fond de penze — Nyugdíj alap	1294.09
Cont-curent — Folyó-számla		30699.—	Depuneri — Betétek	406743.47
Efecte proprii — Értékpapírok		2100.—	Reescont — Visszleszámitolás	961305.—
Cereale — Gabona		1426.—	Creditori — Hitelezők	4320.89
Incaso		360.—	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	352.50
Debitori — Adósok		3114.35	Inter. transit. ant. cip. — Előre fel vett kamatok	12372.40
Casa institutului — Intézeti ház		32000.—	Contrib. rest. la dep. — Be nem fizet. tőke kam. adó	1371.38
Mobilier — Felszerelés	1,246.55		Profit transpus — 1911 nyereség áthozat	3346.22
Amortizare — Leírás	146.55	1100.—	Profit curat — Tiszta nyereség	10,227.79
		1510292.17		13574.01
				1510292.17

Debit - Tartozik Contul Perdere și Profit — Veszteség- és Nyereség-számla Követel - Credit

Interese de depuneri — Betéti kamatok	27,505.85		Profit transpus — 1911. Nyereség áthozat	3346.22
Int. de reescont — Visszleszámit. kamatok	80,051.10	107556.95	Interese de escont — Leszámitolási kamatok	138673.58
Salare — Fizetések	6,000.—		Interese de cont-curent — Folyó számla kamatok	1889.60
Bani de cvartir — Lakpénz	1,600.—	7600.—	Veniul casei instit. — Intézeti ház jövedelme	2038.92
Spese de birou și dif. plăți — Költségek	8,820.43		Provizioni — Jutalékok	287.65
Porto	919.61			
Chirie — Házbér	700.—	10440.04		
Dare dir. și com. — Allami és községi adó	4,047.99			
10% dare după int. de dep. — 10% Tőke kam. adó	2,750.59			
Competință de timbru — Bélyeg illeték	119.84	6918.42		
Amort. din mobilier — Leírás		146.55		
Profit transpus 1911 Nyereség áthozat	3,346.22			
Profit curat — Tiszta nyereség	10,227.79	13574.01		
		146235.97		146235.97

Buteni, la 31 Decembrie 1912.

Șt. Peneștu m. p. contabil.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Sava Raicu m. p. presid.

Ioan Cosma m. p. v.-presid.

Petru Truța m. p. Salustius Barbul m. p. Dr. Aurel Grozda m. p. Terentie Micluța m. p. Alexandru Nica m. p.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő-bizottság:

Subscrierul comitet de supraveghiere a revidiat conturile prezente și le-a aflat în deplină consonanță cu registrele institutului. — A felügyelő-bizottság jelen mérleg-számlát átvizsgálván, azt rendben és az intézet könyveivel összhangzónak találta.

Buteni (Körösbökény), la 3 Februarie 1913.

Petru Vasilon m. p. presid. Virgil Antonescu m. p. Patrictu Covactu m. p. Dr. Ioan Papp m. p. Avram Giurgiu m. p.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA”, ARAD.